

Izšla ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 3. julija.

V Žužemberku je dekan Guidovec s prižnice naznanil, da je klerikalna škrljica za občinske volitve prva in v cerkvi pozval volilce, naj volijo klerikalno. Po pridigi v nedeljo je župnik v Hlinju imenoma Porenta divjal zoper napredne stranke. Gospod župnik je izjavil, da vé, da je zakon, po kojem je zabranjeno pridigovati politično strankarstvo, a on da se za zakon ne zmeni. Teroriziral je ljudi na vso moč, da morajo voliti klerikalce, odpovedal naprednjakom zakramente in verska tolažila, kaplan Križman v Žužemberku je pridigoval ob 10. dopoldne na dan občinskih volitev: «V nekem kraju na Francoskem, kjer so se duhovniki držali zakona in se niso prav nič brigali za politiko, so spremenili ljudje cerkve v gledališča in plesišča. Raz oltarja so vrgli kip Matere Božje in postavili nanj neko nečistnico in veliko grešnico. Monštranco, kelih in ciborij so pobrali in prodali na javni dražbi, kjer so se za te dragocene reči trgali Judje kakor grabežljivi volkovi. Vidite, tako se godi tam, kjer se duhovnik briga samo za cerkev, nič pa za politiko.» Koncem pridige je še z vsem poudarkom omenil: «Upam, da ste me razumeli.»

Po volitvi se Kristovi «namestniki» sklavili zmago s tem, da so zvečer klerikalci rjuli po Žužemberku: «Dol Orjuna, dol Sokoll! Nato pa so demokrate dejansko napadli z boksaarji in množji pod geslom: «Živela avtonomija!»

Ti dogodki so pravcata slika SLS. Tu je razgaljena v vsej svoji ogabni nagoti. Taka je. Tu je njeno bistvo, tu je izvor njene moči. Tu je vsa njena kulturna in moralna lažljivost, vsa pobesnelost pokvarjene duhovščine, kakor v zrcalu. To je svet one hvaljane katoliške in «samoslovenske» kulture, ki tako zaničljivo govori o Srbih in njihovem kulturnem stanju.

Vse to se predstavlja blasfemično kot katolicizem, a je le njega grda karikatura, ki terorizira naše ljudstvo in izpodreja korenine našemu narodu. To so učenci škofa Jegliča, ki zapoveduje duhovnikom, da naj z lete zaničujejo državni zakon in trojijo strup med ljudstvo. Nečuvstva je prazdnost, kako laže duhovnik o «nekem kraju na Francoskem», kjer so Mater Božjo nadomestili z «nečistnico». Kako mora tak človek zaničevati svoj narod, ko ga na tak grd način upravi sodomski zlorablja. Igra se z njegovo vero, kakor Mefisto z navno dušo.

Trije «charuspices» v žužemberški občini so tipični predstavniki klerikalizma, njegovih vzgojnih metod, njegovega kulturnega stanja. To so «vzorni duhovni», «kulturni» voditelji — Slovencev.

Lani so celo vseučiliški profesorji colili klerikalno radi ohranitev — slovenske kulture. Ali so hoteli, da se prepusti naše ljudstvo taki vzgoji, kakor se je pojavila v Žužemberku? In tako kakor v Žužemberku je povsod, kjer vlada klerikalizem. Vse to se je v Žužemberku delalo, da more postati predstavniki samouprave kakšen — Vehovec, ki ga po njegovih lastnostih žalostno pozna vsa javnost. Drugod se dela po istem sistemu za podobne visoke cilje.

Vse delovanje klerikalizma med nam navernim ljudstvom je ena sama kulturna sramota, ki ponižuje Slovence na najnižjo stopnjo. In vendar se ne najde nihče, ki bi v katoliškem tabornu dvignil svoj glas, da obsodi to poštetje.

Te dni je glasilo SLS zagrešilo dva strašna herostratska čina: Demenciralo je Slovence Italiji, češ, da so ubili laškega carnika. Judeži leta 1924. prav kakor l. 1914! Istočasno je glasilo SLS zaničljivo napadlo svolasega duhovniškega Aristida župnika Vrhovnika, ker je zdržil srca vseh Ljubljancev razun škofove okolice. A nihče se ne najde med katoliško duhovščino, da bi javno obsodil, kar brez dvoma obsoja mnogoteri na tistem. Tudi to je ena izmed grozljivih posledic jezuitske vzgoje, ki je pokvarila srca premanjгих naših sinov, ko jim je obokla duhovniško uniformo.

Ako ni čistilne akcije iz duhovščine kame, treba, da si pomagamo sami. Dujovnik, ki v cerkvi budi strankarsko htrast, ni božji namestnik. On je zlofinec.

BLAIROVO POSOJLO.

Beograd, 3. julija. r. Zastopniki Blairove finančne skupine so posetili danes zunanega ministra dr. Nišiča. Ta poset se smatra kot pripravljenost ameriške skupine, da izpolni lani prevzete obveznosti glede posojila 100 milijonov dolarjev, ki ga ima dobiti naša kraljevina od Amerike.

Zopet kri na granici

NOV TEŽAK INCIDENT PRI SORICI. — VELIKO RAZBURJENJE V BEOGRADU.

(Glej obširno poročilo na 2. strani.)

Beograd, 3. julija. p. Novi incident ob italijanski meji je izzval v Beogradu veliko razburjenje. Naravno je, da se splošno obsoja postopanje Italijanov, ki se, kakor vse kaže, hočejo revanžirati, še predno je ugotovila mešana italijansko-jugoslovenska komisija krivdo na poslednjem dogodku pri Uncu. Nocoj sta bili razširjeni po mestu dve verziji o vzroku dogodka. Eni mislijo, da hočejo fašisti prikriti z izzivanjem dogodkov ob jugoslovenski meji Matteottijevo afero, drugi pa menijo, da so povzročili spopad njihovi nasprotniki, da kompromitirajo fašistovski režim. Novi incident ob meji je povsod napravil globok vtis, tembolj ker je naša vlada s svoje strani storila vse,

da se v bodoče preprečijo slični konflikti. Situacija je tem težja, ker sta bila umorjena dva držav. nameščenca pri izvrševanju službe in sicer od italijanskih granicarjev brez povoda, na našem ozemlju in, kakor vse kaže na zavratni način.

Vaš dopisnik se je nocoj obrnil do zunanega ministra za informacijo, ali je vlada že storila korake v tej zadevi. Dr. Nišič je odgovoril, da vlada ni ukrenila še ničesar. Preiskava je v toku in čim bodo prispela uradna poročila, kako se je dogodek izvršil, bo vlada takoj storila, kar zahtevata čast in ugled naše države. Minister je prepričan, da Italija v lojalnosti ne bo nič zaostala.

Obupana opozicija

SKRAJNO NEUGODEN POLOŽAJ OPOZICIJSKIH SKUPIN. — VSE ČAKA NA POVRATEK PAŠICA.

Beograd, 3. julija. p. Z Bleda ni danes doberila važnih poročil. Politični krogi čakajo na povratek ministrskega predsednika Pašica, nakar se bo šele izvedel definitivni položaj. V vladnih krogih zro z največjim optimizmom v razvoj dogodkov. Vse spletke opozicijskega bloka se smatrajo kot njegov poslednji poizkus, da reši svoje propadajoče postojanje med narodom. Nocoj so bile zaplenjene zemljoradniške «Novosti» zaradi članka, v katerem skušajo vleči krono v svoje strankarske spletke. Postopanje zemljoradnikov izvira iz njihovega poraznega položaja med prebivalstvom. Zemljoradniki so popolnoma iz-

gubili zaupanje svojih volilcev. Celo v Bosni in Hercegovini, kjer so imeli zemljoradniki največjo zaslombo, ne odo dobiti najbrže niti enega mandata več. V Bosni in posebno v Krajini jih zapuščajjo pristasi trumoma in prestopajo k samostojnim demokratom. Tudi davidosvičevci izgubljajo postojanko za postojanko, in gotovo je, da bodo obdržali pri prihodnjih volitvah komaj eno tretjino svojih poslancev. To se je danes povsem odkrito govorilo pri seji glavnega odbora Davidovičeve stranke, kjer se je tudi sklenilo, da se obtoži notranjega ministra dr. Sršića pred skupščino zaradi slučaja dr. Šumenkovića.

Zastoj v pogajanjih z Italijo

ITALIJA SE PRITOŽUJE. — ODGODITEV DO SEPTEMBRA? — KONFERENCE IN RAZGOVORI.

Beograd, 3. julija. p. Nekateri listi so prinesli danes vest, da je poslal italijanski ministri predsednik Mussolini protestno noto naši vladi zaradi zastoja v pogovori glede trgovinske pogodbe, posebno pa zaradi nepomirljivega stališča nekaterih naših delegatov. Ta vest ne odgovarja resnici. Po informacijah, ki jih je dobil Vaš dopisnik, je točno, da so dospela pogajanja z Italijani na mrtvo točko in da je obstajala možnost, da se odgode pogovori do septembra. Pri zunanjem in pri trgovinskem ministru so bili storjeni koraki, da popustita obe stranki, da bi se mogla pogajanja čimprej ugodno završiti.

Beograd, 3. julija. r. Ker sta se pritožila predsednik italijanske delegacije za trgovinska pogajanja Luciolli in italijanski odpravnik poslov Solla pri ministru zaradi prepočasnega napredovanja

nja trgovinskih pogajanj in ker sta določila naša dva delegata Todorovića in Savčića, je bila danes v trgovinskem ministru pod predsedstvom dr. Krizmana konferenca, katere sta se udeležila tudi omenjena oba naša delegata. Razpravljalo se je o poteku pogajanj in o možnosti njihove pospešitve. Todorović in Savić sta naglašala, da pogovori za trgovinsko pogodbo, glede katerih so se Italijani pritožili, potekajo popolnoma normalno. Povsem naravno je, ako ne potekajo tako hitro, kakor bi bilo sicer želeli, to pa zaradi tega, ker je na dnevnem redu obilo točk, ki jih je treba razčistiti in pa zaradi velike važnosti, ki jo ima ta trgovinska pogodba za nas, zlasti ker ima služiti za vzorec, po katerem se bodo kasneje sklepale slične pogodbe z drugimi državami.

Konferenca Male antante

Beograd, 3. julija. p. Po informacijah iz zunanjega ministristva se bodo zunanji ministri držav Male antante v Pragi baviili v glavnem o odnosajih med državami Male antante in sovjetsko Rusijo, pa tudi z Besarabijo in razmerami med Rusijo in Rumunijo. Na razgovor pride tudi vprašanje obnove odnošajev med Rumunijo in Rusijo. Bukareške vesti, da v Pragi o Besarabiji ne bodo razpravljali, se označujejo tukaj kot netočne.

POLJSKA IN MALA ANTANTA.

Beograd, 3. julija. r. «Pravda» je pred kratkim pisala, da vstopi Poljska v Malo antanto. Danes javljajo «Beogradske novosti», da demantira poljsko poslanstvo to vest. Potovanje beogradskega poljskega poslanika v Varšavo ni v nikakoli zvezi z omenjeno zadevo, kakor tudi ne prihod našega varšavskega poslanika Simića v Beograd.

DRŽAVNA PODPORA

ZA «LJUBLJANSKI ZVON».

Beograd, 3. julija. p. Ministrstvo prosvete je naklonilo pevskega društva «Ljubljanski Zvon» podporo 6000 Din, upoštevajoč njegove zasluge na prosvetnem polju.

PROMETNI MINISTER NA BLEDU

Beograd, 3. julija. p. Nocoj je odpotoval na Bled prometni minister dr. Povonič, da predloži kralju večje število ukazov v podpis.

AMERIŠKI DEMOKRATI NE MOREJO DOLOČITI PREDSEDNIŠKEGA KANDIDATA.

Newyork, 3. julija. s. Konvent demokratske stranke se je odgodil, ker je bilo 42 glasovanj za določitev demokratskega kandidata za predsedniške volitve brez rezultata. Mac Adoo je dobil pri zadnjem glasovanju 500 glasov.

SEIPEL ZAPUSTIL BOLNICO.

Dunaj, 3. julija. j. Kancelar dr. Seipel je danes zapustil bolnico, v kateri se je nahajal od atentata in je odšel v svrlo popolnega okrevanja v Hiltelsdorf.

NOVO IME NORVEŠKE PRESTOLICE.

Pariz, 3. julija. a. Iz Kristijanije javljajo, da je norveški parlament z 82 : 2 glasovoma sprejel zakonski načrt, ki določa izpremembo imena glavnega mesta Kristijanije v ime Oslo. To novo ime se bo uveljavilo s 1. januarjem 1925. Zakonski predlog se mora sicer še predložiti gornji zbornici, je pa popolnoma gotovo, da bo odobren tudi tamkaj.

SPREMEMBE V POLJSKI VLADI.

Varšava, 3. julija. j. Poljedelski minister Ludskiewiczki je podal svojo demisijo, ki jo je ministriški predsednik sprejel in poveril z vodstvom resorsta časno generilnega ravnatelja Czortbowskega.

SVETOVNA KONFERenca ZA IZRABO ENERGIJE.

London, 3. julija. a. Te dni se je stala v wembleyski industrijski palači namošnji razstavi tako zvana konferenca svetovne energije. Otvoril jo je lord Derby v prisotnosti princa Waleskega. Namen konference gre za tem, da bi se prišlo do sporazuma med tehničnimi in industrijalnimi organizacijami zaradi boljše izrabe naravnih bogastv, zlasti pa kuriva in vodnih sil. Konference se udeležuje 30 držav.

KONGRES LIG ZVEZE NARODOV.

Lyon, 3. julija. j. Pričetkom današnje seje kongresa lig Zveze narodov se je pričel spomenica Herriota, ki pozdravlja kongres in v kateri se izjavlja, da Francija ne želi drugega kot pravično ureditev dolgov.

Gonja proti Mali antanti

LICEMERSTVO ANGLEŠKIH SOCIJALISTOV. — INTRIGA PROTI JUGOSLAVIJI. — SAMI SE OBOROŽUJEJO DO ZOB, NAS PA BI RADI PUSTILI GOLIH ROK.

London, 3. julija. s. Državni podtajnik v zunanjem ministristvu Ponsomby je izjavil včeraj na tozadevno vprašanje poslance Morela, da vlada nima rada, ako se najemajo v Angliji posojila, ki se uporabljajo za oboroževalne namene, kakor je to slučaj s sedanjim jugoslovanskim posojilom.

V zvezi s tem vprašanjem je «Daily Herald» vprašal Morela, kaj je resnice na vesteh, da se balkanske države neprestano oborožujejo. Morel je nato izjavil, da škodove tovarne, pri katerih je udeležen tudi francoski kapital z dvema milijonoma funtov, po ugotovitvah angleških zaupnikov delajo izključno za oborožitev Poljske, Rumunije in Jugoslavije. Še slabše pa je, da so avstrijske municijske tovarne v Wellersdorfu, Steierju, Enzersfeldu, Blumau in na Dunajskem Novem mestu naravnost s privoljevanjem veleposlaniške konference in ne oziraje se na kršitev mirovne pogodbe noč in dan zaposlene z oboroževanjem Male antante. Te tvornice so dobavile Jugoslaviji tekom zadnjih 15 mesecev en milijon pušk Mauserjevega sistema, milijon infanterijskih patron, 133 vagonov municije, 20 vagonov avtomobilov, 24 vagonov poljskih topov reflektorjev itd. Sedaj delajo te tvornice za Rumunijo. Tudi Poljska je nabavila 35 milijonov infanterijskih patron. Samo Jugoslavija je izdala 740 milijonov frankov za municijo in 300 milijonov za letala, Rumunija pa 80 milijonov za municijo in letala. Del svojih naročil je oddala Jugoslavija tudi Angliji. Jugoslovanski finančni minister je izjavil v skupščini, da je zadnji kredit s kratkim rokom, ki ga je dobila Jugoslavija v Angliji in ki se mora sedaj izpremeniti v posojilo, neobhodno potreben, da se krijejo obveznosti iz teh naročil.

Morel je mnenja, da nikakor ni umestno, da se na eni strani tako pritiska na Nemčijo glede razorožitve, na drugi strani pa sili Avstrijo, da dobavlja municijo za nove balkanske konflikte, v katere bi bila nedvomno zapletena tudi Anglija.

Vprašanje posl. Morela je pravo licemerstvo. Kakor znano, je naša armada izšla iz svetovne vojne povsem iztrošena. Vojska nove, veliko večje države, nego je bila bivša Srbija, se je morala na novo organizirati. Material iz vojne dobe spada po večini med staro žaro. Vsemu svetu je znano, da je naša vojna oprava silno skromna. Z nami se je opetovano še postopalo kakor s slabšči, ker se je znalo, da se nismo mogli braniti. Okrog naštrli svet v orožju: Italija ipopolnjuje svojo vojsko, kakor da bi jutri hotela novo vojno, na Madžarskem se vrši trajna tiha mobilizacija, vse države izpopolnjujejo svoj obrambni sistem — mi pa bi še pušk ne smeli imeti. Socialistični modrijan pričakuje od nas, da bomo jagne med volkovi. «Za Vami, gospodine.» Pojdite z vgljedom naprej! Ravno sedanja socialistična vlada na Angleškem bi imela priliko, da pokaže svojo pacifistično voljo. Zakaj ne ustavi oboroževanja ona pri sebi? Zakaj krepko nadaljuje gradbo velikih vojnih ladij, zakaj gradi na stotine novih bojnih letal? In zakaj potem nam zamera, da smo v 15 mesecih nabavili kar tri baterije poljskih topov? Gospodje socialistični licemerci, brigajte se za mirno ljubnost doma, razorožite sebe in svoje velike tovariše — pa bomo mi mali jutri mesto Mauserje kupovali parfume. Vprašanje g. Morela v ostalem niti vse znake pripravljenosti intrige proti Mali antanti povodom njene praške konference.

Službena vabila na londonsko konferenco

NEMCIJA SE UDELEŽI ŠELE DRUGEGA DELA KONFERENCE. — UGIBANJA O RAZPRAVAH.

Pariz, 3. julija. j. Pozno zvečer je izdalo zunanje ministristvo sledeči uradni komunik: Anglija je pravkar odpisala interesiranim vlastim povabilo za londonsko konferenco, ki je sklicana za 16. julija. Francoska vlada ni bila povabljena, smatra pa se kot povabljena in je tudi obveščena o vsebini note.

Pariz, 3. julija. s. Londonski poročevalec «Echo de Paris» poroča o vsebini povabila za londonsko konferenco sledeče: Da nova pogodba ne bo tvorila kake novosti napram versajski mirovni pogodbi, se mora podpisati protokol, ki bo vseboval sledeče štiri točke: 1. Velevaliti sprejmejo poročilo strokovnjakov. 2. V gotovem roku, ki ga določi komisija, mora izvršiti Nemčija vse ukrepe za izvedbo načrta strokovnjakov. 3. Nato se določi nov rok, do katerega morajo opustiti zavezniški vse sankcije, ki se bodo uporabljale v gospodarskem in finančnem oziru proti Nemčiji. 4. Zavezniški se zavezujejo, da ne uvedejo proti Nemčiji nobenih novih sankcij razven v slučaju, ako bi Nemčija kršila novo pogodbo.

London, 3. julija. j. Oficijozni «Evening Standard» objavlja danes interesantne podatke o bližajoči se londonski konferenci; po teh poročilih se bodo zavezniški v prvem delu konference najprej medsebojno posvetovali v izvedbi Dawesovega načrta. V drugem delu bo pozvana k posvetovanju tudi Nemčija in bo sklenjena skupna pogodba na podlagi izjave, da vse podpisane vlasti sprejemajo Dawesovo poročilo brez pridržka. Pogodba bo določila, da mora Nemčija do gotovega roka izvršiti vse priprave, da omogoči izvedbo Dawesovega načrta. Nasprotno pa se bodo zavezniški zavezali, da v novem kratkem roku prekličejo vse dosedanje finančne in gospodarske sankcije proti Nemčiji.

Posvetovanja v Parizu.

Pariz, 3. julija. j. Herriot je sprejel danes angleškega veleposlanika lorda Crewe in konferiral z njim dolgo časa o pripravah za londonsko konferenco. Pri tej priliki se je vršila tudi izmenjava misli o nemški noti glede vojaške kontrole.

Ostra nasprotstva v fašizmu

MILICA SE UPIRA PRISEGI KRALJU. — EKSTREMNI FAŠISTOVSKI LISTI PROTI TREZNEJŠIM. — GROZILNA PISMA ODLIČNIM ITALIJANOM.

Rim, 3. julija. a. Ministriški predsednik Mussolini je odredil prisego milice za konec tega meseca. Prisega je bila prvotno doočena na 6. t. m., se je potem odložila na 13. in sedaj na konec meseca. S to stvarjo je pač v zvezi dejstvo, da je v milici sami precejšnje nasprotstvo proti temu, da bi se milica popolnoma podredila vojaškemu poveljstvu in prislegla kralju. V tem oziru je značilen glavni raport fašistovske milice, ki se je vršil včeraj v Bologni in katerega se je udeležilo poleg vrhovnega poveljstva 35 legijskih polkovnikov. Z raporta je generalni poveljnik Italo Balbo poslal Mussoliniju brzojavko, v kateri pravi, da j 90 tisoč črnih sraje trdno sklenjenih in dobro urejenih popolnoma na razpolago, da tvorijo državni vojni fašizem, to se pravi, da ti milijniki hočejo ostati pač zvesti fašizmu in Mussoliniju, da pa se za kralja prav malo brigajo.

Rim, 3. julija. a. Ekstremni fašistovski listi so zadnji čas srdito začeli napadati takoiimenovano »fino« fašistovsko časopisje, češ, da je Matteottijevo afero odločno nastopalo proti fašizmu in mu znatno škodovalo. Tako napadajo zlasti rimsko »Tribuno«, napoljski »Martino« in bolonjski »Il Resto del Carlino«. Vsi ti listi so stali v splošnem odločno na fašistovski strani ter so samo v Matteottijevo afero zavzeli bolj objektivno stališče. Značilno za fašistovsko mentaliteto je dejstvo, da je bivši minister zunanjih

stvari in italijanski veleposestnik v Parizu grof Sforza dobil te dni grozljivo pismo in da je ravno takšno grozljivo pismo dobil tudi general Caviglia, ki velja za zmagovalca pri Vittorio Veneto, češ da sta nasprotnika vlade.

Kritičen položaj v Maroku

Pariz, 3. julija. j. Izkazalo se je, da so bile včerajšnje vesti o španskih uspehih v Maroku neresnične. Baš nasprotno je res. Položaj Špancev v Maroku postaja vedno bolj kritičen. Tudi uradno špansko poročilo potrjuje danes, da se do sedaj še ni posrečilo osvoboditi španske posadke, ki so jo obkolili uporni Kabili. Španska vlada je odpisala v Maroko nove čete in izjavila, da bo operacija nadaljevala toliko časa, dokler ne doseže svojega namena, pa naj bodo žrtve še tako velike. Ministriški predsednik general Primo de Rivera odpotuje v kratkem osebno v Maroko.

ANGLIJA IN EGIPT.

Kairo, 3. julija. j. Razburjenje zaradi angleškega poizkusa ločiti Sudan od Egipta, postaja vedno večje. Muslimanom in egiptčanskim nacionalistom se je že posrečilo pridobiti več notablov za izjave, v katerih se zahteva neodvisnost Sudana. V Chartumu se je vršilo burno protestno zborovanje proti Angliji, po katerem je bilo 12 oseb aretiranih. (Glej tudi članek na 2. strani).

Kri na granici pri Sorici

NOV TEŽAK OBMEJNI INCIDENT. — ITALIJANSKI GRANIČARJI SO ZAVRATNO NAPADLI IN TEŽKO RANILI DVA NAŠA STRAŽNIKA TER JU PUSTILI BREZ POMOČI UMRETI. — DIJAK PRIMOŽIČ TEŽKO RANJEN. — NAPAD NA NAŠO PREISKOVALNO KOMISIJO.

Ljubljana, 3. julija.

Komaj se je razburjenje radi zadnjih incidentov pri Planini, Uncu in v Postojni nekoliko poglobilo, že so izzvali Italijani nov obmejni konflikt, ki je med vsemi dosedanjimi najtežji. Italijanski fašistovski listi so radi ustrojitve italijanskega finančnega stražnika Grevca pri Uncu neprestano bujskali javnost in napovedovali revanšo, akoravno vse kaže, da je bil konflikt pri Uncu slučajen in da so udeleženi, če so napadali sploh bili naši državljani, povsem neodgovorni elementi, najbrž tihotapci.

Kakor vse kaže to bujskanje ni ostalo brezuspešno. Na granici blizu Sorice nad Železniki na Gorenjskem je prišlo večeraj popoldne do novega tragičnega konflikta. Italijanski graničarji so brez vsakega povišja napadli našo finančno patruljo, ki je v izvrševanju svoje službe obhodila granico. Pripravnik finančne kontrole Florijan Gros in finančni stražnik Valentin Grehov sta bila zavratano ustreljena, učiteljčnik Alojzij Primožič, ki se je slučajno nahajal v njuni družbi, pa je bil težko ranjen.

Dogodek se je vršil tako-le:

V sredo okoli 1. popoldne sta odšla pripravnik finančne kontrole Florijan Gros, doma iz Strazšišca pri Krki in ruski begunec, finančni stražnik Valentin Grehov, na mejo, da izvršita običajno službeno pot ob meji čez Trauh, Sedlo in Lajnar. Njima se je pridružil tudi sin nadučitelja v Sorici učiteljčnik III. letnika, 18letni Alojzij Primožič, ki je bil namenjen napraviti planinsko turo na Porezen in bližnje vrhove in tritati tamkaj planinsko floro. Patrulja je šla nič hudega sluteč, proti Poreznu. Nenadoma je začela ostro žvižganje in se radi tega ustavila. Približno 100 korakov pred seboj je opazila na kraju, kjer je meja še nemarkirana in je ozemlje za obe državi sporno, tri italijanske finančne stražnike, ki so se bližali s puškami v rokah naglih korakov. Ko se je italijanska patrulja približala naši na tri korake, se je postavila v bojno pripravljenost in zaklicala v italijanski jeziku: «Puške proč!» Ko sta naša dva stražnika uvidela, da bi bil vsak odpor zaman, sta hotela odložiti puške, toda v tem hipu je že padel en strel, ki je steer zgrešil svoj cilj. Strelil pa mu je takoj drugi, ki je stražnika Grehova podrl na tla. Na tleh ležeč je Grehov še dvignil roke, kar je storil tudi Primožič.

Gros je skušal Italijane prepričati, da ravna po pogrešno, toda zaman. Počel je tretji strel, ki je zadel dijaka Primožiča v desno roko nad komolcem ter mu zdrobil kost. Videč, da je smrt neizogibna, ako ostane na mestu, je Gros naglo odskočil ter zbežal proti Sorici. Primožič mu je navzlic velikim bolečinam sledil. Italijani so ostali nemirni, zato pa so tem brezvestnejše pričeli streljati za obema bežečima. Strel je sledil strelu, vsega skupaj jih je padlo okrog 20. Dijak Primožič se je v smrtnem strahu in izmučen od bolečin zgrudil za neki grm. Gros je hitel naprej. Ob granici je obšel Grehov, katerega ječanje je zamrlo za bežečima.

Ko je streljanje prenehalo, se je Primožič oprezno pomaknil iz svojega skrivališča. Gros ni bilo nikjer. Hudo krvaveč in silno prestrašen se je Primožič plazil po strmini v dolino ter je proti 4. uri prispel v Sorico na poveljstvo finančne straže, kjer je javil ves dogodek. Komandir finančne straže Ivan Namer je s petimi stražniki naglo odhitel na opasno mesto. Primožiča, ki je zelo oslabeč, pa so doma za silo obvezali ter pozneje odpravili v ljubljansko bolnico.

Finančna straža je medtem prihitela na Trauh in klicala oba stražnika po imenu. Toda nikdo se ni odzval. Ko je iskala naprej proti planini Lajnar, je zapazila tri oborožene laške graničarje. Približala se jim je ter jih vprašala, ali so morda videli našo patruljo in ali vedo, kje sta naša stražnika. Italijani so s čisto odgovorili: «Kaj vemo mi! Poiščite si jih!» in so naglo izginili v megli, ki je pričela valovati v gorah. Naši patrulji ni preostalo nič drugega, kakor čakati naprej, kar je bilo radi megle še posebno težko.

Kmalu je šel komandir Namer slabotne klice na pomoč. Nedaleko od mesta, kjer se je nahajala patrulja, so našli končno pripravnika Grosa, ležečega v krvi na tleh. Bil je brez puške. Imel je še toliko moči, da je povedal sledeče: Kmalu potem, ko se je obrnil v beg, ga je zadel strel v prsa. Padel je na tla. Za njim so prihiteli italijanski graničarji, ki so smrtno ranjenega še pretepali, vzeli njegovo puško ter ga brez pomoči pustili ležati.

Komandir Namer je takoj dal splesti iz vej zasilno nosilnico, poskušal je ustaviti Grosu kri ter mu nanesti na prsih obvezo. Gros se je kmalu hato vsled slabosti onesvestil. Tovariši so ga naložili na nosilnico ter hiteči z njim v dolino, da mu — če mogoče — rešijo življenje. Toda pot je bila predolga. Predno so dospeli v Sorico, je ubogi Gros, ne da bi še enkrat spregovoril izdihnil.

Del patrulje je iskal Grehova. Našli so ga končno — v krvi, mrtvega. Umrl je brez pomoči. Tudi Grehova so pozneje prenesli v Sorico, kjer bo jutri pokopan.

Italijanski graničarji niso le zavrata napadli in streljali na naše graničarje, oni so svoj zločin še podvojili ter so Grehova in Grosa, ko sta bila težko ranjena, pustili brez pomoči umreti. Grosa pa so pred smrtjo še pretepli!

Kraj konflikta.

Obmejni teren pred Poreznom je širšemu občinstvu precej neznani, zlasti odkar nam ni več dostopen Porezen od Podbrda, kakor nekoč. Dobro se tam spoznajo le domačini ter redki turisti, lovci, smučarji in finančni stražniki. Od Skofje Loke vodi v to pokrajino po Selški dolini široka starodavna cesta na Železniki in Zali log do Področja, kjer gre glavna cestna proga po dolini pod gozdno Davčo, druga pa v staro naselbino Sorico, ki je tudi tri leta uživala dobrote italijanske okupacije. Severno Sorice se vrti Možica, Visoki grič in Rativoce s svojimi pašniki, planinami, šumami in mostoma imponujočimi stenami. Na jugu zapirajo Selško dolino Koprivnik, Blegaš, Crni vrh in pobočja še omenjene Davče, ki kulminirajo v Poreznu 1632 m. Obse zapadni deli sta torej na severu Možica, na jugu Porezen. Od Možice gre meja v raznih vijugah, vendar v smeri sever-jug čez Petrovo brdo, preseka cesto in potem po grebenu na Porezen. Finančna služba je tu posebno težavna. Lovskih, pastirskih in tihotarskih svez je obilo markacij nikjer. V Možicovi skrajni severni cesti Podbrdo - Zali log med planinama Lajnar (1547) in Trauh (1579) je še več brezimnih kot in le domačinom po imenu znanih vrhov in sedel. V sedlu med Trauhom in Lajnarjem, približno 1½—2 uri hoda od Sorice, se je zgodil drzni italijanski napad na mestu, kjer je vsaka pomoč izključena.

Sodna komisija v Sorici.

Po nalogu državnega pravdnštva se je danes dopoldne pošla v Sorico posebna sodna komisija iz Skofje Loke, obstoječa iz sodnika Battista ter zdravnikov dr. Hubada in dr. Fajdize. Trauh Grosa in Grehova sta bili obducirani ter je komisija natančno ugotovila način njune ustrelitve.

Preiskovalna komisija.

Popoldne je odšla v Sorico posebna preiskovalna komisija, sestojela iz sreskega poglavarja v Kranju Znidaršiča, orožniškega majorja Barleta ter prideljenega zapisničarja. Z italijanske strani je naznanjena enaka komisija, da se strahoviti zločin skupno preišče.

TUDI NAŠA KOMISIJA OBSTRELJEVANA.

Železniki, 3. julija. o. Danes popoldne je prispela v Sorico naša komisija, da preišče dogodek na meji. Komisija obstoja iz sreskega poglavarja Znidaršiča ter orožniškega majorja Barleta z osmimi možmi žandarmerijske stanice in finančne kontrole. Ko je naša komisija na stezi pred mejo, približno tisoč korakov severozapadno od kote 1207 iskala naznanjeno, na mejo dirgirano italijansko policijo, je bila od italijanske patrulje napadena in obstreljevana. To se je zgodilo ob 15.50 popoldne. Le slučaj se je zahvaliti, da ni bil komandir orožniške stanice iz Podporezna g. Zupan zadet v glavo. Naša komisija se je radi tega takoj nato vrnila v Sorico in bo iskala jutri vnovič zvezo z italijansko komisijo.

Denunciant se pere

Skofov list «Slovenec» smo zadeli v živo, ko smo mu očitali, da je zagrešil veleizdajstvo nad državo in narodom s tem, da je svoje rojake lahkomiščno, zlobno, ali pa celo za plačilo, denunciral Italijanom. Boli ga, da smo ga označili s pravim imenom vojnega hulašaka, ki s svojo veleizdajsko pisavo hote, ali nehoti spravi v vojno nevarnost Jugoslavijo.

Včeraj se klerikalni denunciant pere v «Slovenecem» uvodniku. Toda zaman. Tu ne gre za nobeno presojo kaj in kako se je incident v Planini izvršil in «Slovenec» ima najmanj pravice na podlagi svoje «preiskave» delati kakle zaključke. Vprašanje je, ali je to, kar je «Slovenec» zagrešil veleizdajstvo nad državo in narodom, ali ni. Čisto jasno je to podlo in golo veleizdajstvo.

Obmejni incidentov noben pameten človek ne more odobravati in tudi mi jih nismo in jih ne bomo, ker se zavedamo težkih posledic za take ekstravagance. A kdor ne odobrava, ali kdor obsoba take dogodke piše drugače, kakor je to storil «Slovenec», ki meni, da je *obsojen* identično z denunciacijo.

Na klerikalne denunciacije v notranjosti države smo pripravljeni, ne sme se pa trpeti denunciacij klerikalne žurnalistike na korist Italije. V tako delikatnih vprašanjih je časopisje, ki hoče veljati za prijazno državi, dolžno pisati tako, da država in narod ne trpi škode. Ker si ne moremo misliti, da bi pri «Slovencu» ne vedeli kaj je v interesu države in kaj ne, smo njegovo denunciacijo, ki jo je zagrešil takoj po incidentu, kvalificirali kot hudodelstvo in to tem lažje, ker je «Slovenec» sam priznal, da je to, kar je denunciral, pisal brez vsake dokazov. Kdo drugi kot veleizdajnik in plačan špijon piše tako?

In zakaj ni «Slovenec» dosedaj še nikdar nastopil proti italijanskim poglavarjem, ki so izzvali že toliko incidentov in ubojev naših ljudi, kakor je nastopil sedaj pri incidentu na Uncu? Mi se spominjamo, da je «Slovenec» že velikokrat molčal, če so se dogajali za SLS neprijetni dogodke. Celotno deiravdante v klerikalnih gospodarskih zavodih je «Slovenec» že zamolčal. Seveda takrat je to bilo v interesu klerikalizma. Sedaj pa «Slovenec» zaradi dogodka na Uncu ni le počakal uradne ugotovitve, marveč je hotel državo spraviti v neprijeten položaj še s tem, da je lagal, obrekoval in denunciral.

Sedaj, ko smo škofov list zasačili na ostudnem in vse obsodbe vrednem dejanju, se «Slovenec» izgovarja, da se je «trudil dognati resnico in sicer zaradi tega, da bi vsa naša javnost po krivici ne trpela». Prvič: denunciant nikdar nima tega namena; drugič: odrekamo «Slovencu» kompetenco ugotavljati v takih internacionalnih aferah krivdo posameznikov. Tretjič: klerikalcem ničesar ne verjamemo, ker vemo, da jim ovađušvo globoko v krvi roji. A Avstriji so ovajali Slovence avstro-germanskemu režimu ter spravljali nedolžne ljudi na Suhi Bajer, v Jugoslaviji pa jim njihova ostudna natura ne da miru, da bi ne denuncirali svojega rodu celo tuji državi.

Klerikalizem je razkrinkan in niče ne more več dvomiti, kje so njegove simpatije in kakšne cilje zasleduje. Kriška je padla in klerikalci se kažejo zopet brez sramu taki, kakršni so.

Iz fašistovske kovačnice

Rim, 1. julija.

Preiskava proti morilcem posl. Matteottija prinaša na dan vedno lepše stvari. Kakor znano, so fašisti v zadnjem času izvršili več napadov na razne odlične svoje politične nasprotnike, tako na bivšega ministrskega predsednika Nitti, na poslance Mazzolani, na bivšega ministra, sedanjega voditelja ustavne opozicije, posl. Amendolo, na fašistovske disidentne posl. Misurija in Fornija itd. Sedanja uboženca, zlasti pa bivši šef tiskovnega urada v ministrskem predsedništvu, Cesare Rossi, pa je znal preprečiti preiskavo o teh napadih, ki so ostali zato neznani. Sedaj pa je državno pravdnštvo obnovilo preiskavo o vseh teh napadih in ta preiskava je že doslej pokazala rezultate, ki razkrivajo naravnost vso zločinsko duševnost, s katero so bili prepojeni vodilni krogi fašizma.

Kakor poroča rimski list «Serenus», je preiskava ugotovila, da je bil izdan nalog za opustošenje Nitti je vile z namenom, da se «da ostru lekcija bivšemu ministrskemu predsedniku». Ta nalog sta dali dve osebi, ki sta danes poslanca. Ena teh oseb je izjavila, da je «dobila nalog od zgoraj». Ko je tedanja preiskava to ugotovila, so Cesare Rossi in žnjim druge ličnosti iz Viminale palače (ministrstva notranjih stvari) pritisnili na preiskovalnega sodnika, da je ustavil preiskavo, češ da ne pride do političnega škandala. Tudi policija je dobila nalog od Rossija, naj iz istega razloga ne preiskuje pregledobko.

Sedaj je vsak teh zgoraj omenjenih «slučajev» poverjen posebnemu preiskovalnemu sodniku. Posebno zanimiv je slučaj fašistovskega disidentnega poslanca Fornija, na katerega je aranžiran napad Dumini, ki je nalašč v ta namen prispel iz Rima v Milan. Fornj je preiskovalnemu sodniku podal vse podatke o tem napadu in je označil kot naročitelja napada tedanjega šefa tiskovnega urada v ministrskem predsedništvu, Rossija, glavnega upravnega tajnika fašistovske stranke, Marinellija in — poslanca, oz. sedaj zborničnega podpredsednika Giunto.

Značilno je, da je Dumini bil vse doslej brez branitelja. Dumini je imenoval doslej tri odvetnike, ki naj bi prevzeli za nevhvaležni posel, toda vsi trije: posl. Delio Sbarba, posl. Farinacci in odvetnik Di Benedetto, so po vrsti odklonili. Nato mu je bil ex offio imenovan za branitelja odvetnik Melunto, toda tudi ta je odklonil. Sedaj je prevzel ex offio ta posel odvetnik Bellenco. «Serenus» objavlja o Duminiju naslednji dogodek, ki v jasni luči kaže zločinski mrav Duminijevo. Pred nekoliko meseci je prišlo v neko rimsko trgovino z godali pet oseb, ki so hotele kupiti mandolino. Lastnik trgovine Gorga jim je pokazal najboljšie instrumente. Izbrali so si enega, a rekli da ga bodo plačali naslednji dan. Ker Gorga ni hotel pristati na to, ga je eden «kupcev» udaril z gorjačo po glavi, da se je zgrudil na tla in oblašal v nezavesti. Prijazni kupci so nato odšli in vzeli mandolino s seboj. Gorga je tedaj ta rop naznanil policiji, ali je prosil, naj stvar ostane tajna, ker se je pač bal ponovnega poseta ljubeznivih kupcev. Gorga je bil te dni zopet zaslišan in je po fotografiji, ki so mu jo pokazali, spoznal, da je bil vodja onih ljubeznivih kupcev — Dumini.

Borba za Sudan

Koncem tega tedna bi moral prispeti v London egiptovski ministrski predsednik Zaglul paša, da se pogaja z angleško vlado o rešitvi nekaterih še spornih zadev med samostojnim Egiptom in Anglijo. Gre predvsem za pravico, ki si jo je pridržala Anglija, ko je priznala popolno suvereniteto Egipta, da obdrži v svoji zasedbi nekatero strateško važne točke Egipta, zlasti one, ki so potrebne za varstvo suškega prekopa. Še važnejše pa je momentano vprašanje pripadnosti Sudana. Angliško-egiptovska pogodba o suvereniteti Egipta določa glede Sudana nekak kondominij, odkar pa so dobili v Egiptu večino nacionalisti pod Zaglulovim vodstvom, se vedno znova ponavljajo zahteva po eliminiranju angleškega vpliva v Sudanu in po popolni priklonitvi te obširne pokrajine Egiptu.

Kakor smo že kratko brzojavno poročali, je podal Zaglul paša v egiptovskem parlamentu izjavo, da pod nobenim pogojem ne odstopi od te zahtave. Parlament mu je nato z ogromno večino izrekel zaupnico. S tem moralističnim orožjem v roki je šel ministrski predsednik h kralju in mu ponudil svojo demisiijo, češ, da ima on sedaj vezane roke in da zato pri predstojeh pogajanjih z Anglijo ne more pristati na nikake koncesije. Kralj naj torej imenuje drugo vlado. Seveda je kralj Faud demisiijo odklonil in Zaglul paša ostane še dalje na vladi in neomajen gospod Egipta, ker je njegova popularnost med narodom še večja, kakor kraljeva.

Kazmerje do Anglije pa se je vied tet dogodek zelo poostroilo. Ma' verjetno je, da bi imel Macdonald pri reševanju tega perečega vprašanja več srece kakor njegovi predniki. Kljub svojim liberalnim nazorom gled koncesij tujim narodom si tudi on ne bo upal iztrgovati Sudana, kjer so angleški gospodarski krogi investirali že ogromne milijarde. Morja je s tem v zvezi tudi dejstvo, da se zadnje dni poudoma potihnejo vesti o angleško-egiptovskih pogajanjih, tako da ni izključeno, da Zaglul paša sploh ne bo prišel v London.

Politične beležke

Clire in finte. Klerikalci prečeta vajo vse mogoče matematične formule, da bi zabrisali poraze pri občinskih volitvah in svoje propadanje vendarle z impopujočimi številkami predstavili kot «veličastno zmago». Sprva so vse kompromisne liste proglasili za svoje, seštevale, pristevale, mistificirali in slepomišli z izgovori, toda območali na vse naše neizprosne in stvarne ovzke. Ker jih najbolj skelljo odmevi v Beogradu, so klerikalci poslali v beogradske liste poročilo z matematičnim finta, da je SLS pri zadnjih občinskih volitvah dobila 428 občinskih odbornikov, demokrati 122, samostojneži 110, radikalni 10, nevtalci 10, socialisti 8, komunisti 6. — Seveda so te cifre predvsem plod klerikalne fantazije. Očitno je, da so klerikalci sebi pristeli vse odbornike s kompromisnih list, vrhu tega je vse ostale stranke (izvzemši kvečjemu komunistični podlocat) smatrali celotno kot rušečo fronto proti klerikalizmu. No, pa smo tam, kjer je resnica, da so namreč klerikalci v primeri z lanskimi rezultati padli za polovico. Seveda, klerikalci se še vedno lahko bahajo, kakor vsak vojni dobičkar pred kantom. Tudi naprednjaki se dobro zavedajo, da bo še treba izdati sunkov, preden se klerikalna barka prekuče. Toda občinske volitve so jo navrtale na vseh straneh in to je predpogoj brodoloma, ki ga klerikalci ne morejo več preprečiti niti s spletnimi ciframi niti s samotolajšnim zavijanjem.

Mokrih cunj so se torej resnično ustrašili dr. Korošec in njegovi tigri. Sporočili so namreč beogradske davidovčevski «Pravdi»: «Vodstvo SLS je zaključilo, da gotov čas ne bo več prirelo zborovanj, ker preti resna neopasnost incidentov, ki bi se lahko dogodili na zborovanjih zbog provokacij vladnih agentov in zbog pasivnega zadržanja oblasti. G. dr. Korošec bo o tem referiral na prvi seji šefov opozicijskega bloka! — K temu velebnemu strateškemu ukrepu klerikalnega vodstva je pa res treba nekaj komentarja: Po odgovoriti skupščinskih sej so se klerikalni tigri pogajali iz Beograda domov s polnimi šapami dnevnice in z rjovečimi alarmi, češ, zdaj bo bučala naša avtonomistična džunglja. Toda se je marsikaj posekalo med letom in klerikalni tigri so se morali zadovoljiti z zaupnimi zborovanji v brlogih kaplanih in društvenih domov; pa še tod ni slo vse po žnoci, kakor svoje dni, kajti radovedneži so pikali zastran obračuna o uspehih celega leta, o avtonomiji in takih neupijaznih rečeh. Him, uspehi, him, avtonomija! Ti nedolžni radovedneži so bili prvi «vladni agenti», neprijetna vprašanja pa prve «provokacije». Če je oblast pri tem ostala «pasivna», še menda ni prehudo. Pač pa je oblast pokazala hvalevredno aktivnost, da je klerikalnim tigrom (in vsem drugim!) prepovedala brodit po krvi trboveljskih žrtve, kajti ta prepoved ni bila niti protiklerikalna, niti teroristična, temveč čisto navaden imperativ človečanstva in javne morale. Bog pomagaj, seveda, če je s tem bil tigrom izbit krvavo-senzacionalen adut, bog pomagaj tudi, če so občinske volitve brez incidentov, nadevala klerikalnim tigrom take batine, da jih dr. Korošec ponese ku-

rirat nazaj v Beograd, na sejo opozicijskih šefov. Kako dolgo bo trajala «pasivna» resistenca? naših tigrov, smo res radovedni, posebno še, ker spoznavamo, da ljudstvo klerikalnih shodov nič ne pogreša, temveč dviga moko cunj, da čim prej zbrise tablo obljubarstva in oplazi boleče tigre.

Po svetu

Južna Afrika in Anglija. V svojem večeranjem blanku smo obrazložili, da se razmerje južno-afriške Unije do Britanskega imperija ne bo bistveno izpremenilo, čeprav je sestavljen vlado dotedanji vodja burskih separatistov general Hertzog. Iz Londona prihaja sedaj vest, ki v polnem obsegu potrjuje to naziranje. Kakor znano, obiskuje angleški prestolonaslednik princ valeski v zadnjih letih sistematično vse britanske dominijone in kolonije. Za letošnjo poletje je bil napovedan njegov obisk v Južni Afriki. Radi poraza angloafriške stranke generala Smutsa pri zadnjih volitvah je bil obisk zopet odpovedan. Kakor poroča sedaj iz Londona, pa je general Hertzog, komaj je dobro prevzel vlado, obiščelno povabil prestolonaslednika, naj obišče njegovo državo. Hertzog torej sledi vzgledu obeh svojih prednikov generala Botha in Smutsa, ki sta se bila svojčas v burski vojni srda proti Angliji, a sta pozneje izvajala konsekvence iz definitivnega burskega poraza, se postavila na tla realne politike in delala roko v roki z Angleži. Samoumevno je vzbudil ta korak novega južno-afriškega premijerja v Londonu splošno zaželenje.

Novi državni podtajnik v Italiji. Kakor smo že poročali, je italijanski kralj sprejel ostavko vseh dosedanjih državnih podtajnikov. Na njihova mesta so imenovani za nove državne podtajnike sledeči poslanci: predsedništvo Giacomu Suardo, notranje zadeve Dino Grandi, pravosodstvo Paolo Mattei-Gentili, vojna general Ambrosi Clerici, kolonije Roberto Cantalupo, finance Luigi Spezzotti, go podarstvo Banella in Vittorio Peglion, promet Giovanni Salasia, Sergio Panunzio in Mario Carusi. Novi državni podtajniki bodo prisegli v soboto, v palači Viminale, svojo službo pa bodo nastopili v sredo. Ministrski predsednik si je pridržal pravico, da predloži kralju naknadno še predlog za imenovanje državnega podtajnika za vojno mornarico.

Tunela pod Kanalskim prelivom ne bo. Kakor poročajo pariški listi je angleški odbor za narodno obrambo izjavil, da iz strategičnih ozirov nasprotuje gradbi tunela pod Kanalom La Manche. Boji se pač, da bi v slučaju vojne tunel mogel služiti za to, da bi se neopričakovano vrglo tisoče in tisoče vojakov skozi tunel v Anglijo, če bi se pa to ne moglo izvršiti, pa da bi se tunel, ki bi stal ogromne stroške porušil ali pa vsaj napravil neporaben.

Mednarodna konferenca komunističnih žen. Moskva je v zadnjem času postala središče komunističnih kongresov. Čim kongres komunistične internacionale konča svoje delo, se bo sestala v Moskvi mednarodna konferenca komunističnih žen. Za kongres so se prijavile delegatije iz mnogih evropskih držav. Po kongresu si bodo delegatije ogledale razne komunistične socialne ustanove.

Svetovnoznanost 3330.

Peugeot - kolesa
dobavna po najnižji ceni pri tovarniški zalogi O. Žužek, Ljubljana, Solna ul. 11.

Borza

3. julija.

ZAGREB: V cefekih je bila danes tendenca prijaznega. V industrijskih papirjih je bil promet zelo slab. V devizah je tendenca neizpremenjena. Blaga je bilo dovolj na tržišču in Narodni banki ni bilo treba intervenirati. Promet je bil še precej velik, veličnoma se je trgovalo v devizah na Dunaj, London in Svico. — Notirale so: devize: Dunaj 0,11755 do 0,11855, Budimpešta 0 do 0,11, Bukarešta 0,25 do 0,30, Italija, izplačilo 0,30 do 0,62, London, izplačilo 0,6175 do 0,7475, Newyork, ček 0,83 do 0,8420, Pariz 435,24 do 440,20, Praga 245,25 do 248,25, Svica 1487,40 do 1497,40, ček 1483,50 do 1493,50. Valute: dolarji 82,125 do 83,125, avstrijska kruna 0,119 do 0,120, švedska kruna 242,75 do 245,75. Elektri: Hrvatska eskomptna 1,6 do 1,27, Hipotekarna 64 do 65, Ljubljanska kreditna 215 do 230, Pralmediona 920 do 925, Eksploatacija 118 do 123, Gutman 820 do 825, Ljubljanske strojne 150 do 0, Trboveljska 540 do 550, Vevče 140 do 145.

CURIE: Beograd 6,95, Newyork 561,50, London 24,35, Pariz 28,95, Milan 24,94, Praga 16,50, Budimpešta 0,0068, Bukarešt 2,25, Sofija 4,99, Dunaj 0,0079125.

TRST: Beograd 27,40 do 27,70, Dunaj 0,0825 do 0,0835, Praga 68,20 do 68,60, Pariz 124,25 do 120,75, Newyork 23,15 do 23,25; valute: dinar 27,50 do 27,75, 20 platih frankov 88,25 do 88,75, uradni tečaj zlate lire 449,42.

DUNAJ: Beograd 842—846, Berlin 16,80—17,10, Budimpešta 0,8750—0,8850, London 307,500—308,500, Milan 9054—3006, Newyork 70,085—71,185, Pariz 3675 do 3688, Sofija 512—516, Varšava 13,600 do 13,700, Curih 12,685—12,685; lira 3065 do 3085, dinar 530—545.

PRAGA: Beograd 40,875, Rim 147,125, Newyork 34.

NEWYORK: Berlin 24, Pariz 513, Praga 294,25, Beograd 118,50, Bukarešta 40,75.

Naši kraji in ljudje

Radić in Rusija

Radić se tiči v Moskvi in se razgleduje. Ne prvič, kajti Radić je že l. 1909. bil v Rusiji, v povsem drugačni misliji in mnogo krajšega boravka. Šel je takrat kot avstroogrski zaupnik v Petrograd agitirati za aneksijo Hercegovine. Zagrebški dopisnik »Politike« se je te dni razgovarjal z uglednim gospodom, ki je takrat bil v Petrogradu in prisostvoval Radićevemu sprejemu v »Blagorodnojeu Sobranju«, kamor so Radića pozvali nekateri intelektualci z generalom Skugačevskim in panslavistom Suvorinom, lastnikom »Novoje Vremja«.

Radić je začel predavati in se hitro znašel v brbljivosti. Kmalu je moral čutili, da prisotni inteligenti ne delijo njegovega mnenja, zato je napel vse svoje sile in sploh ni več pazil na besede. Končno je začel z vneto zagovarjati koncept, da se poleg Bosne in Hercegovine morata tudi Srbija in Crna gora federativno priključiti habsburški monarhiji.

Ruski inteligenti so z vsem potrpljenjem poslušali Radića do konca. Nato je sredi popolne tišine vstal Suvorin, in kakor v odgovor na postavljeno mu vprašanje dejal Radiću dobesedno:

»Domov se lahko vrnete z dvema vlakoma. Prvi odhaja preko Königsberga na Berlin ob sedmih zvečer, drugi pa ob osmih preko Švedske. Prestojata Vam torej časa najdalje do teh ur, da izginete iz Petrograda, drugače Vam ne jamčimo za posledice.«

Vsi so uvideli, da imajo opravka z navadnim avstrijskim špijonom. Pa tudi Radić je brez ugovora sprejel Suvorinov nasvet in se izgubil iz Petrograda še isti večer. Tako se je končala Radićeva »enožolita mislija« in imperatorski Rusiji... Kako se mu zdaj godi med boljševiškim gospodi in kako bo Radić končno prošel v Moskvi, se bo pa tudi prav kmalu videlo.

Radovljški odmevi

Zagrebli so možnarji in oznanili širnemu svetu, da je Radovljica dobila avtonomijo. Na široko so se odprle listnice in njih vsebina se je vsula v žep »narodov«. Pipe pri sodih so se zavrtle in rujno vince je teklo v vedno žejna avtonomistična grla.

Pa so vstali gospod župnik in so »povidal ena beseda«, kajti gospod župnik so bili že dobre volje in znajo lepo govoriti. Lepo so pohvalili vse, zanesljive in nezanesljive, ker so bili tako značajni in vztrajni, da nobenega izmed njih ni preslepilo zlato, ker so nepodkupljivi. — Pohvalili so jih, ker se tako lepo drže pravil »Svete vojske«, da jih ni omamilo rujno vince pred in po volitvah. Kajti avtonomistični velmože so pametni in ne dajo nič za vino. Posebno pa so pohvalili še g. Orla, ki bo v novi avtonomistični republiki minister za davke in jih nič ne bo, ker jih tudi sedaj ni bilo veliko.

Za gospoda nadučitelja Pleničarja pa se še ne vé, ali bo prevzel prosveto, ali pa se bo posvetil misijonu in oznanjal Macedoncem blaženi nauk klerikalne kulture. G. nadučitelj bi bil raje misijonar, zato je izvolil poslednje. — G. Grundner pa bo še nadalje učil mladino o ljubezni do domovine, »wie er noch aus den guten alten Zeiten gewöhnt ist«, in o kremenitosti značaja, kako se prestopa iz ene stranke v drugo. On bo to že znal, potem bo pa postal nadzornik. In huronsko kričanje »Svete vojske« se je razlegalo po gostilniškem vrtu.

Na koncu pa so gospod župnik povedali še to, da bodo v znak veselja uprizorili eno lepo igro. Katero bodo, še ne vedo, imajo jih več na razpolago kakor: »Vse za denar«, veseloigra v dveh dejanjih; »Ali ima Mica vođenico ali gliste?«, tragikomedia v dveh dejanjih z veseljem začetkom in žalostnim koncem. Najbrže pa bodo uprizorili simbolično igro: »Kdo je

oče?« — No, to igro bomo pa posetili tudi mi, da razrešimo kot gledalci marsikatero uganko! Bog živi!

Občinske volitve v Krškem

Neresnična je molitvica, ki jo moli dr. Stanovnik na svojih sestankih po krški občini in ravno tako neresnično je poročilo »Slovenca« o razmerah v Krški občini, posebno pa še, da nima občina od vse krške gospode prav nič. Naj govore številke: občinska doklada na direktno davke je za leto 1924. preračunjena na 10.231 Din. Od tega plača Krško $\frac{2}{3}$, okolica $\frac{1}{3}$. Naklada na vino je preračunjena na 169.283 Din. Od tega plača Krško nad $\frac{2}{3}$, okolica niti $\frac{1}{3}$. Uživanja na meso in žgane pijače je preračunjena na 11.000 Din. — Od tega plača Krško nad 10.000 Din, okolica niti 1000 Din.

Se hujše zlagano je vse, kar govori in piše o občinski hranilnici. Na to naj odgovori hranilnica sama, ako se ji bo zdelo potrebno. Obče znano pa je, da deluje hranilnica v splošno zadovoljnost nepristransko in da imajo od nje koristi in pomoči okolščani, kakor krški »Pogorje« in gotovo v večji meri okolščani.

Mi pa pravimo, Krščani potrebujejo okolščane, okolščani pa Krčane. Navezani so drug na drugega, pomagati moramo drug drugemu. Prav lepo se je izrazil Jože Kerin, iz Senuš št. 4, ki je rekel: »Mi smo Vaši, Vi ste naši!«

Zato pa kličemo: Krščani in okolščani! Dne 6. julija vsi na volišče! I. skrinjica je naša in Vaša.

TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA V LJUBJANI.

V preteklem šolskem letu 1923./24. se je vršil na tem zavodu pouk na 11 oddelkih, ki so obsegali skupno 29 razredov. Zavod je stal pod vodstvom rajnega ravnatelja in vladnega svetnika Ivana Šubica, katero vodstvo je po njegovi smrti začasno poverjeno ravnateljevemu namestniku prof. inž. Leu Novaku. Poučevalo je 48 stalnih in 4 pomožni učitelji (3 stalni učitelji inženjerji so med šolskim letom podali ostavko na svojo službo). Začetkom šolskega leta se je vpisalo 631 rednih in 101 izrednih učencev in učenek, od katerih je ostalo koncem šolskega leta 586 rednih in 76 izrednih učencev in učenek. Od rednih učencev in učenek je dovršilo s pozitivnim uspehom 497, z nezadostnim 34, s ponavljalnim izpizom pa 45 učencev in učenek; neizpranih je ostalo 10 učencev in učenek. Z ozirom na materni jezik je obstajalo od vseh začetkom leta vpisanih učencev in učenek naslednje razmerje: slovenski 674, hrvatski 19, srbski 10, ostali slovanski 9 in drugi neslovanski 20. — Podrobnejši podatki o organizaciji zavoda so razvidni iz letošnjega izveštja, ki je interesotno na razpolago pri ravnateljstvu zavoda proti vplačljavi tiskovnih stroškov v znesku 12.50 Din s poštino vred.

Dopisi

TRBOVLJE. Predvečer »Vidovdana« se je vršil zelo slavnostno. Sokoli in Orjunaši so napravili velikanski kres nad vasjo Trbovlje, narodno občinstvo pa je zbralo lepe novce za bengalično razsvetljavo in rakete. Slovesnosti se je udeležilo vse narodno prebivalstvo iz Trbovelj in Vode, med drugimi gremi Fortič, orožniški kapetan Vošnjak, poveljnik tuk. vojaštva in oddelke vojakov 40 mož. Rudnik je zastopal višji nadzornik Loskot. Pevsko društvo »Zvon« je zapelo več narodnih pesmi in »Bože pravde«. Nad vse navdušujoče je govoril o pomenu vidovdanske proslave br. Franjo Pust in orožniški kapetan Vošnjak. Vojaki so nazadnje zaplesali pri ognju »Kolo«. Drugi dan je bila slavnostna služba božja, katere se je udeležila šolska mladina in odposlanstva tuk. društev. Splošno pozornost sta vzbujali s svojo odsotnostjo na tem narodnem prazniku le obe gasilni društvi. Za vodensko rudniško vemo, da ji ne dopuščata protidržavna večina članov — a naše domače trboveljsko — čudno — ali morda? Kje pa so naši narodni gasilci?

ZAGORJE OB SAVI. V ilustracijo razmer v naši dolini ugotavljamo, da se tukajšnji orožniški postaji ni zdelo potrebno in umestno, da izvesi na Vidovdan državno zastavo in se udeležijo proslave Vidovdana v Sokolskem domu.

LAŠKO. Kakor ste že poročali, so se vršile v sredo volitve župana in občinskih svetovalcev. Vnaprej je bilo jasno, da ne more biti župan nihče drugi kot nosilec demokratske kandidatne liste in dosedajni župan g. dr. Roš. Navzlic temu pa so nasprotniki iz vrst nemškutarjev pod vodstvom Z. Fr. in M. vse čas intrigrirali proti izvolitvi g. dr. Roša ter poskušali v naše vrste spraviti nesoglasje. Ta naklep se jim je temeljito ponesrečil, ker niso računali s tem, da so se pri volitvah razmere razčistile in izkristalizirale in da se je izločilo iz demokratske stranke vse, kar je bilo neznačajnega in nezanesljivega. Pri volitvah je dobil g. dr. Roš 11 glasov, 6 glasovnic pa je bilo praznih. Izvoljen je torej dr. Roš županom. Za občinske svetovalce so bili v istem razmerju izvoljeni gg. Elsbacher, Drobnič, Zmitek in Ignac Pirnat, torej sami demokratje. Občina je ostala potemtakem trdno v demokratskih rokah in še danes je pri demokratskih živa volja, da se bo v prihodnje onemogočilo elementom, ki so pri teh volitvah zanesli med tržane zdražbo, priti na površje. Kar se tiče bojkota, ki ga začeno nemškutarji in klerikalci proti našim volilcem, bo sledil v kratkem krepak odgovor. — Privandrance.

RAJHENBURG. Po trboveljskih dogodkih so v našem okolišu započeli združeni komunisti in klerikalci veliko gojenje. V nedeljo dne 6. julija se vrši pri nas sokolski zlet kot izključno domača prireditev našega Sokola. Da pa nahujskajo ljudstvo, so naši nasprotniki začeli širiti nad vse zlobne vesti, da se v nedeljo vrši tudi razvitje orjunaškega prapora in pozivajo svoje somišljenike, da se masšujejo zaradi trboveljskih dogodkov. Ves teden imamo že tudi pri naši lurski Materi božji misijon in klerikalni hujskači so takoj začeli širiti vesti, da Orjunaši pripravljajo napad na božjepotnike. Odkod prihaja tako nersramno hujskanje nezavednega ljudstva, ni težka uganka. Kolikor ne opravijo tukajšnji zaplotniki, pa storijo še njihovi listi. Gosarjeva »Pravica« kliče bojkot proti vsem naprednim trgovcem in obrtnikom. Kdo bo pri tem »gori plačal« bomo kmalu videli, ako ima oblast še kolkaj volje, da z vso strogostjo pokaže svojo avtoriteto in zaščiti državni zveste ljudi pred brezmejnimi hujskaštvom pojedinih zaplotnih faktorjev. Ptiček, ki se javno izkazuje kot vrhovni poveljnik hujskajočih rovarjev, je krščanski bolj

ševik Kozole, ki je ob prevratu s sebe vrednimi elementi oborožen napadel naš trg in je zaradi pljačkanja moral dati račun pred celjskim okrajnim sodiščem. Ta krščansko »boljševiški« preukuh je tudi lansko leto organiziral tukajšnje delavstvo za stavko in oblastno nastopal proti onim, ki so bili voljni delati v rudniku. Kakšen je bil končni rezultat stavke, je še vsakomur izmed nas v spominu saj še marsikatera uboga rudarska obitelj čuti posledice. Puntar Kozole je bil po stavki od rudnika odpuščen, toda letos v marcu zopet milostno sprejet. Sicer mu ne želimo, da zopet izgubi kruh kakor on v to svrhu organizira gonjo proti drugim, toda odločno mu povemo, da tudi za take divje ptiče slej ali prej pride pravi obračun. — V tej ljuti kampanji naših nasprotnikov, ki rovarijo proti vsemu, kar je Jugoslovenu svetega, vabimo naše trezno in narodno občinstvo, da se v najlepšem številu udeleži v nedeljo naše sokolke prireditve. Ob 14.09 pričakujemo goste v smeri iz Zagreba, ob 14.55 v smeri iz Zidanega mosta. Javni nastop se vrši na prostoru tik ob kolodvoru ob 15.30, nakar sledi narodna veselica. V nedeljo vsi Posavčani v Rajhenburg! Zdravo!

RAKA. Sokolsko društvo je priredilo dne 15. junija Linhartovo »Županovo Misko«, ki je kljub svoji starosti navdušila poslušalce, kar je seveda zasluga igralcev. Naraščaj pa je proslavil dne 29. junija 1924. Vidovdan z naraščajsko akademijo, ki je sijajno uspela. Obsegala je poleg igrokaza in žive slike še 25 telovadnih in pevskih točk in deklaracij. Obrakrat je sodeloval tudi tamburški odsek.

ADLEŠIČI. V petek dne 27. junija je izročil okrajni šolski nadzornik g. Lukežič zaslužnemu belokranjskemu kulturnemu delavcu, g. Božidarju Račiču posredni mu red Sv. Save V. raz. G. nadučitelj je dobro poznana oseba v Beli Krajini. S svojim prihodom v Adlešiče je na novo oživel belokranjsko umetnost, predvsem pisanice, vezenine, rezbarstvo itd. Znatne uspehe ima zasnovaovati tudi že glede belokranjskega sadjarstva in vinogradništva, čeprav je ledina, ki jo orje, zelo trda. Belokranjci se iskreno veselimo, da je našlo njegovo zaslužno delovanje tudi najvišje priznanje.

PONIKVA OB J. Z. Mladina tukajšnje osnovne šole je priredila v dnevih 1. in 8. junija na izpopolnjenem šolskem odru, šolsko gledališko predstavo, ki je v moralnem kakor tudi v gnotnem oziru prav dobro uspela. Upriporila se je igra trodejanika »Roža zdravja« in pri zori »Rdeča kapica« pod vodstvom gg. Fanike Vošnjakove s sodelovanjem učiteljskega zbora. Igra, katere vloge so otroci prav dobro in prijetno izvajali, kakor tudi pevске točke so se dovršile s sigurnostjo in živahnostjo ob spremljevanju domačih tamburašev, katere je vodil učitelj g. Ljud. Komar. S to prireditvijo, kakor s prireditvijo odrasle mladine smo se finančno toliko opomogli, da so kriti vsi nastali veliki stroški z ustvaritvijo našega odra, tako, da imamo že nekaj prebitka. Vsem dobrotnikom se zahvaljujemo za njihovo velikuodušno podporo.

LESKOVEC PRI PTUJU. Čitalnica je priredila dne 22. junija dobro uspelo veselico s predstavo »Duh v Krkonoskih gorah«. Kljub slabemu vremenu je bil obisk dovoljen. Goste je presenetil okusno izdelani oder. Vsa čast in hvala poštvovalnemu predsedniku V. Stoklasu ml., ki služi lahko za vzgled, kako se orje ledina na društvenem polju. Po hvalno moramo omeniti tudi g. Goričana kot režiserja, vme domače fante igralce in g. Emerana Stoklasa kot desno roko predsednika, ki se niso strašili nobene truda, samo da pripomorejo k dobremu uspehu prireditve.

PTUJ. Kolesarsko društvo »Perma« iz Maribora priredi v nedeljo popoldne dne 6. julija tekmovalno dirko na progi Maribor - Ptuj v štirih skupinah in sicer: tekmo mladih, tekmo starinov, tekmo dam in tekmo motociklistov. Za prireditve obstaja veliko zanimanje, posebno ker je to prva kolesarska tekma v Ptuj. Tukajšnje mlado kolesarsko društvo

»Zvonček« skrbi za primeren sprejem dirkačev ter priredi po tekmi zabavni sestanek v prostorih Narodnega doma v Ptuj. Občinstvo se opozarja na zanimivo prireditev. Cilj dirke je na Bregu pred gostilno Strašil ob pol 3. uri popoldne. — V narodnih krogih se je bliskovito raznesla razveseljiva vest, da so se vendar zedinili zastopniki vseh slovenskih strank za enoten nastop pri bodočih občinskih volitvah ter stvorili slovenski blok. O tem izpregovorimo več prihodnjič, za danes se zadovoljujemo le z izrazom našega veselja nad tem uspehom.

SV. JUR OB J. Z. »Slovenec« objavlja zadnje čase vsakega agilenjšega naprednjaka, kar je viden znak, da se klerikalci boje vstajanja in prebujanja napredne ideje v našem kraju in okolici. Sicer pa je tudi povsem razumljivo. Kar naenkrat je zrasel pred njimi »Stavbena zadruga Sokolski doma«, ki se kljub kratkemu času ponaša z naravnost razveseljivim številom članov, za kar ima poleg drugih posebne zasluge br. Drogenik. Nadalje grize klerikalce njihova pogostevščina pri občinskih volitvah v našem kraju. Najbolj pa jih peče župni zlet celjske sokolske župe, ki se bo vršil letos pri nas. Naša klerikalna kampanja se do bro zaveda, kaka moralna breca jih čaka s tem izletom in to tembolji, ker se je lani vršila v Št. Jurju enaka prireditev Orlov, ki pa je končala z velikanskim fiaskom in vsakom oziru. Zato skušajo priprave za naš zlet na vse načine ovirati. Najprej so poklicali na pomoč krajni šolski svet, kjer imajo na žalost večino farovski kimovci, da je zabranil Sokolu rabo telovadnice v nedeljo, ko je največ časa za vežbanje. Videč, da s tem ničesar ne opravijo, so si izmislili smešne pravljice o nameravnih orjunaških izgredih na dan župnega zleta ter celo opozarjali oblast v »Slovenec«, da naj zlet preprovo. Na žalost pa Orjuna v Št. Jurju ne obstoja. Vodka vse gonje je kaplan Jože Bizjak. Naj bi raje porabil svoj prosti čas, ki je nam drugim tako dragocen, za kako pametno delo. In ta človek se predrzne v »Slovenec« očitiati ljudem, ki se pehaajo noč in dan za svoj bori kruh in za dobrobit ljudstva s poštenim in trdnim delom, da žive na račun ljudstva! Kdo pa bolj izrablja radodarnost in nevednost našega ljudstva, kakor duhovniki. Vi pa, napredni šentjurčani, pokažite svoje žulje in obsemenite vrata kaplanu Bizjaku takrat, ko bo prišel z malho na hrbtu prosjačič.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo pripravila slavnostno otvoritev Društvenega doma za dne 20. julija. Istočasno nastopijo vsi društveni odseki, godba na pihala, tamburški zbor, moški in mešani pevski zbor ter dramski odsek z Milčinskega roparsko pravljico »Volkašin«, z godbo in plesom. Pričakujemo, da vsa bratska društva in sploh vsi, ki znajo ceniti narodno kulturno delo na deželi, v obilnem številu posetijo otvoritveno slavnost.

M. SOBOTA. V petek dne 27. junija je ustanovila nadebuda klerikalna mladina »Orla«. Nič posebnega. Zanimivo pa je, da so imeli občni zbor v realni gimnaziji. Res čudne pojme ima prof. Sušnik o šoli. Gotovo si misli, če je smela izpremeniti duhovščina cerkev v politično beznico, zakaj bi on ne smel izpremeniti šole v eksekutivno SLS. Vsi smatramo to za izzivanje in pričakujemo od oblasti, da pouči g. profesorja in predsednika Orla, da je šola le šola in na orlovski dom.

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 730

Petek 4. in sobota 5. t. m.

Velik film slovite tvornice

PARAMOUNT-FILM

New-York:

Stari dom

Zanimiva življenska drama v 5 dejanjih. Izvrstna igra. — Izborna vsebina! — Posebno pohvalo zasluži tehnično krasno izpeljana nevihta! Predstave vsak dan ob pol 5, pol 8 in 9.

Kulturni pregled

Med revijami

Prijubljeni mladinski list »ZVONČEK« je pravkar izšel v 7. letošnji številki. Plinska pripovedka od Kekca, ki vzbuja splošno zanimanje, je ilustrirana zopet z dvema slikama. V tej številki je tudi prvi del Rapetove povesti Gorka. Rojčevu pesem »Na razpotju« krasni lep lesorez, konec kompolskega pripovedovanja »Kako sem spoznal svojega brata« pa sliki Mute in Vuzenice. Češki dar naši kraljici nam predstavlja sliko darila, ki ga je prinesel čehoslovski minister dr. Beneš naši kraljici ob priliki posvetovanja Male antante v Beogradu. — Starši, ki še niste naročili svoje otroke na »Zvonček«, storite to takoj! Naroča se pri poverjenstvu U. J. U. Najnovejša številka »NOVE EVROPE« je posvečena Meštrovičevi razstavi v Ljudnomu, ki se je otvorila dne 1. t. m. V tej številki piše prof. Strizgovski o Meštroviču v daljšem članku, angleški kritik James Bone pa prispeva s sestavkom o Meštrovičevi umetnosti. Interesantni so objavljeni Meštrovičevi pesniški poizkusi, n. pr. pesem o Pavlu Šubiciu - Zrinjskem, ki jo je spesnil v 15 letu. Lista je priložena fotografija Me-

štrovičevega novejšega dela, spomenika Marka Marulića v Splitu ter slika nekoga kartona za fresko, ki jo bo umetnik izdelal v svojem domu.

JUGOSLOVANSKA NJIVA, je s pravkar izšlo julijsko številko nastopila drugo knjigo 8. letnika. Številka vsebuje kot uvodni članek Juraj Demetrovičev »Vidov dan 1914—1921«, dalje Gr. Brzovičovo novo »Stal Kijevac«, A. Halerjev esej »O poeziji«, Ivo Vojnovičev »Bolniški dnevniki«, Dr. Jaroslav Bidlojev razpravo o bizantinski kulturi, poročilo dr. B. Adžije o amsterdamski internacionalni ter Vladimir Dvornikovičeve študije »Hrist, Budha, Schopenhauer«. Pregled prinaša kritiko Baranovičevega baleta »Srce iz lesta« ter oceno Sorlijevega romana »Zadnji val« izpod peresa Zofke Kveder-Demetrovič. Dalje poročila dr. Z. Marković pod »Prosveto« o gramatiki propedevtiki v poljski narodni šoli, dr. B. Adžija pa o brigi za cialnopolitični nauk. Filješke prinašajo kratke ocene nazovo izšlih knjig, med njimi Bradacv prevod Karafatevov »Kresnic«, ki so izšle v Tiskovni zadrugi. List zaključuje odgovor L. Vojnoviča na naad »Obzora« in listek uredništva.

V mariborskem gledališču so v sredo zvečer z lepim uspehom igrali opereto »Mamselle Nitouche«. Režija g. Zeleznika je zelo ugajala. Obisk kljub soparnemu večeru nenavadno dober, tako da je bila hiša skoro razprodana. Občinstvo se je izvrstno zabavalo. Opereto bodo ponovili še danes in v soboto.

Zagrebska gledališka sezona se je zaključila v sredo s premiero Lujo Vojnovičeve drame »Maskarate ispod kuplja«. V glavnih ulogah so nastopile dame Ružička-Strozzi, Mihičič, Vavra, Dimitrijevič in Podgorščak ter gg. Raič in Pavič. Režija je bila v rokah dr. Branka Gavelle, inscenacija od prof. Ljube Babića, scenična na glasa pa od kapelnika O. Josefovića.

Repertoar zagrebskega gledališča v pretekli sezoni je bil precej bogat. Dali so v cellem skoro 500 predstav: 351 dramskih in opernih ter 133 operetnih. Igrali so 38 različnih dram, od tega 16 novitet. Domače premijere so bile: Mladena Jelušića »Mrtva straža«, Miroslava Krleža »Vučjak«, Jose Ivakića »Majstorica Ruža«, Branislava Nučića »Sumnjivo lice«, Petije Petrovića »U paviljonu«, Tita Strozzi »Zrinjski« in Lujo Vojnoviča »Maskarate ispod kuplja«. V operi so dali 52 del, od teh 29 oper. Novitete so bile Debussyjeva »Pellens in Melisanda«, Smetanova »Dve vdovi« ter Safranekova »Hana«; razen tega dva nova domača baleta. Široline »Siene« ter Baranovičovo

»Licitarsko srce« ter baleti tujih skladateljev: Rimski-Korsakova »Capriccio spagnuolo« in Schumannov »Carnaval«. Operet so dali sedem, od teh eno domačo, Prejčeva »Nočni lovec«.

Splitško gledališče je zaključilo sezono 30. junija z uprizoritvijo Verdijeve »Traviate«. S to predstavjo se so poslovile od Splita tudi dosedanje moči ga. Vilharjeva, g. in ga. Truhovičeva, baritonist Arhipov in g. Mika Jovanović.

Ocena Siferne publikacije »Kmečke hiše na Gorenjskem in njih oprava« v praskih listih. »Prager Presse« donaja dalje poročilo znane izdaje prof. Alberta Sifa ter poudarja pomembnost te publikacije za spoznavanje našega naroda. Posebno omenja vestno delo v poglavju o piruhih (izšlo leta 1922. v snopiču: »Narodni okraski na piruhih in kožuhih«) ter podčrtuje absolutno zanesljivost prof. Siferjevih izjav, poudarjajoč, da je to delo temeljno gradivo za vsakega raziskovalca slovenske narodne umetnosti.

Dijaški praznik v Rusiji. Rusko dijaštvo je doslej praznovalo Tatjanin dan zelo svečano kot svoj praznik. Visokošolski sovjetske Rusije pa so sedaj sklenili, da bodo odslej praznovali na mesto Tatjaninega dneva 21. februar kot obletnico velike politične demonstracije diakov leta 1899.

Frank Crane:

Nebesa

Iztuhtal sem, kje so nebesa: Nebesa so tam, kjer mi nismo. Nebesa so dožela nedosečnosti, otok, ki ga še nikdo ni našel, obala, kjer še ni pristala nobena ladja.

Sedela sva na gričku, na terasi, nasproti mali gostilnici, Anuška in jaz, in gledala hribove, ki je valovilo v neskončnost. Solnce je sijalo. Zrak je bil gorak. Okolo nas panorama, lepa, kakor je redko kedaj vidijo umrljive oči.

Ravno sem hotel vprašati Anuško, je-li srečna, ko je pokazala na točko onkraj daljnjih vrhov, kjer so se vrhovi gora, ki so jih poljubljali solnčni žarki, dotikali neba, ter rekla: »Tam, moja duša je ondi! Vidiš ono točko, kraj neizrečne svetlobe? Tam je mir, tam je veselje! Tam so nebesa!«

»Res je!« sem odvrnil, »tam so nebesa — če gledamo odtoč! Če pa pridem tja, boš našla le meglo. Če jih gledamo odtoč, so oni oblaki beli in zlati, angelji jih okrožajo. Če bi jih mogla doseči, bi videla, da so pusti in mrzli, odhajalo bi te skalovje, sneg in puščoba. Potem bi morebiti videla v še večji daljavi drugo krasno točko — in če bi pohitela tja, bi bila ona krasna točka ravno tako daleč kakor prej. Tako bežo nebesa pred nami. Naša nebesa so na

Domače vesti

* **Visoko odlikovanje.** Kakor doznava beogradska «Reč», je kralj Aleksander podaril 10.000 dinarjev sirotišču Sv. Križa na Otoku pri Korčuli ter s častno diplomo odlikoval Avguštna Junčiča, bivšega starešino omenjenega samostana, sedaj provincijala dubrovaške province sv. Jeronima. Odlikovanje velja kot priznanje rodoljubnega delovanja na humanitarnem in kulturnem polju za blagor naroda in procvit države. Vneti menihi-franjevci so neumorno delavni, da ohranijo narodno čuvstvo in ljubezen do naše kraljevine proti italijanski propagandi, ki se širi z otoka Lastova.

* **Reorganizacija ministrstva za notranje zadeve.** V ministrstvu notranjih zadev se vrši reorganizacija poslovanja. Tako se bosta spojila oddelka za javno varnost in za zaščito države v en oddetek, nanovo pa se ustanovi oddetek za tisk.

* **Admiral Prica inspicira vojno mornarico.** Komandant vojne mornarice, admiral Prica, je na jahti «Vila» prispel v Šibenik, kjer je ostal dva dni ter inspiciral objekte vojne mornarice v Mandolini. Prisostvoval je tudi vidovdanski akademiji, ki jo je priredilo tamkajšnje sokolsko društvo. Admiral Prica bo inspiciral tudi ostale zavode in naprave naše vojne mornarice ob jadranskih obalah.

* **Bogat dar «Jadranski straži».** Naši jugoslovanski rojaki v Valparaisu, glavnem mestu jugoameriške republike Chile, so povodom obiska prve jugoslovanske trgovske ladje «Izgled» v tamkajšnjem pristanišču zbrali za fond «Jadranske straže» znesek 2200 dolarjev, to je 180.000 dinarjev. Bogati dar je prevzel kapitan «Izgleda» g. Dabinović ter ga izročil te dni centrali «Jadranske straže» v Splitu.

* **Dragiša Lapčević član Mednarodne akademije znanosti.** Dragiša Lapčević, gimnazijski profesor v Šibeniku, je bil nedavno soglasno izvoljen za stalnega člana Mednarodne akademije znanosti in umetnosti, ki ima svoj sedež v New Yorku. Mednarodna jurij je pohvalno odobrila njegovo temo: «Načela sodobne estetike».

* **Iz državne službe.** Fran Lavitžar, doslej pri oddelku za socialno politiko v Ljubljani, je imenovan za tajnika v ministrstvu za socialno politiko ter uvrščen v 3. skupino II. kategorije. Vlado svetnik dr. Josip Dermastia pri oddelku za socialno politiko v Ljubljani je trajno upokojen.

* **Sodniški izpit** sta nedavno napravila pri višjem delnem sodišču v Ljubljani avskultanta okrožnega sodišča v Novem mestu gg. dr. Viktor Breznik in Otmar Skalač. Isti izpit je položil tudi g. dr. Fran Juhart, avskultant pri mariborskem okrožnem sodišču.

* **Natečaj ministrstva za trgovino in industrijo za fotografije iz naše države.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je razpisalo natečaj za devet najuspešnejših fotografij iz naše domovine. Fotografije bodo služile v propagandne svrhe in se morajo nanašati na naše najlepše kraje. Imeti morajo format dopisnice, a izdelane morajo biti jasno in ostro, da se bodo lahko povečale. Poslati je treba najmanj dve različni fotografiji, in sicer oddelku za promet potnikov in turistov pri ministrstvu za trgovino in industrijo. Nagrade so naslednje: 3 prve nagrade po 2000 Din, 3 druge nagrade po 1000 Din in 3 tretje nagrade po 500 Din. Natečaj se zaključuje 31. oktobra t. l.

* **Zborovanje klerikalnega učiteljstva.** Iz Celja nam poročajo: Danes in jutri zborujejo v Celju žalostni ostanki Slovaške zveze, one klerikalne učiteljske organizacije, ki je v dobi vsega mogočnega klerikalizma na Kranjskem zbirala iz vrst slovenskega učiteljstva okrog sebe vse, kar je iz koristolovstva in vsled pomankanja zaupanja v svojo odporo silo začelo pripraviti kadila zlatemu klerikalnemu teletu in služiti farovski bisagi. Prevrtna doba je prinesla našemu učiteljskemu zboru.

Večernici, na Saturnu ali na Arkturju; nebesa prebivalcev drugih svetov pa so morebiti na Zemlji! «To se mi zdi bridko naziranje!» je rekla Anuška.

«Pa vendar-le ni!» sem odvrnil. «To je temveč edino naziranje, ki daje srečo večini obstoj. Edina neumljiva sposobnost človeštva je pričakovanje. Edini neizčrpni vir veselja je upanje. Oni, katerih srčca je v deželji upanja, so vedno srečni. Nebesa so v bodočnosti, ker je bodočnost neskončna. Vrh tega je le bodočnost oni čas, v katerem lahko uživamo neskaljeno srečo. Preteklost je oelo v najprijetnejših trenutkih nekoliko otožna. Sedanjost je minljiva in se vsako minuto pogreza v temo preteklosti. Zato nikdo nima nebes v sedanjosti. Le bodočnost je čisto, idealno, neskaljeno veselje. Prišli smo na svet kot romarji in tuji. Ptice v zraku imajo svoja gnezda, lisice imajo svoje lukne, človek na nima kamor bi položil svojo glavo. On je cigan vesoljnosti, je na svetu ptica selivka.»

«A jaz sem bila srečna!» ga je zavnila Anuška.

«To je mogoče!» sem rekel. «A kar ti odpira življenje, kar te pobuja in ti daje krila, ni sreča, ki si jo užila, temveč sreča, ki jo pričakuješ! Nebesa so v življenju neminljiva; ona počivajo na trdnih skalah upanja; njihovi stebri so iz alabastra pričakovanja. Nebesa so večno mesto, ne mesto časa. In zato niso nebesa vrata zaprta ne podnevu ne ponoči.»

stvu v nacionalni državi svobodno polje individualnega razvoja in bogat delokrog narodnega in kulturnega udejstvovanja. Vsa čast ogromni večini slovenskega učiteljstva, ki posveča svoje duševne zmožnosti širjenju državne, narodne in kulturne misli med nezadovoljnim ljudstvom. Le redke so ostale one vrste Cankarjevih hlapcev, ki se še danes dajo omamiti kot vzgojitelji naše mladine od brezvestnih fraz rušiteljev naše države. Res redko morajo biti te vrste, ker klerikalno časopisje v potu svojega obraza kliče in vabi klerikalno učiteljstvo na zborovanje v Celju. Vsekakor bo zanimivo, si ogledati vse one učitelje in učiteljice, ki bodo v družbi fanatičnih kaplanov slepo priklimali vsemu, kar bodo sklenili nezmisljivi njihovi voditelji.

* **Zveza slovenskih pevskih zborov** opozarja vse včlanjene zore na proslavo 35-letnice pevskega društva «Zvon» v Šmartnem pri Litiji v nedeljo 13. t. m. in jih poziva, da se udeležijo te proslave šmartenskega «Zvona», ki šteje med naša najagilnejša pevska društva, po možnosti korporativno ali pa vsaj z večjo deputacijo.

* **Abiturijentke Mestnega dekliškega liceja v Ljubljani** leta 1919. napravijo se stanek v ponedeljek dne 7. t. m. ob 20. uri v hotelu «Tivoli» v Ljubljani. — Skl.ateljica D. K.

* **Za slepe vojake** daruje g. Franjo Kušar, Novo mesto, namesto cvetja na grob pokojne g. Beti Korošec 25 Din.

* **Ob obeltnici smrti Jos. Steinbergerja.** Pišejo nam: Včeraj je poteklo osem let, odkar je v cvetu svoje mladosti, star komaj 26 let, umrl ljudskošolski učitelj v Poljčanah, Josip Steinberger, izredno nadobudno bitje, ki je bilo po vsem bistvu ustvarjeno, da zavzame ob naši severni narodni meji kdaj odlično mesto. Spletel si je že venec zaslug za svoj narod, ni pa mu bilo usojeno, da bi dočkal veliki dan svobode, ki ga je neustrašeno prerokoval in po njem tako iskreno hrepenel. Daleč tam v Gradcu počiva pozabljen, zaraščen je njegov grob. Kot marljivega narodnega manjšinskega delavca, sokolskega organizatorja in neumornega propagatorja jugoslovanske ideje, so ga takoj ob izbruhu svetovne vojne odvedli v okoliš v graške zapore in mu ustavili tudi plačo. A Steinberger ni klonil, pač pa se je njegovo že tako slabotno zdravje znatno poslabšalo in zanj ni bilo več leka. Zatisnil je za večno svoje oči, prepričan, da ni daleč čas, da se uresniči njegov veliki ideal: združnje troimenega naroda v mogočeno državo.

* **Svetovnoznano presihajoče Cerkniško jezero.** Na vsestranska povpraševanja zaradi izletov na presihajoče Cerkniško jezero sporočamo: Odhod vlakov iz Ljubljane ob 6,0 in 9,40 zjutraj do Rakeka. Iz Rakeka čez Loško mimo Kortuzijanskih gradov v Cerknico. Na jezeru se dobe čolni pri vsakem posestniku. Prenočišča, prehrana in vozovi hotel Zumer, Cerknica. Odhod vlakov iz Rakeka v Ljubljano ob 17,07 poštini in 22,55 brzovlak. V nedeljo koncertna godba Dravske divizije.

* **Belokranjci na letošnjem ljubljanskem velesejmu.** Letos razstavijo krasno ornametirane sodiške s stojali, ki so kras za zidance, krme, hotele in privatne hiše. Kot originalnost bomo videli belokranjskega pastirja, kako plete bičevnice. Tudi druge originalne drobnarije ne bo manjkalo. Aranžma je v rokah nadučitelja Božo Kačiča iz Adlešič.

* **Občni zbor trafikantov za mariborsko oblast.** V nedeljo dne 6. julija ob pol treh popoldne se vrši v restavraciji Kosovo v Mariboru na Grajskem trgu občni zbor trafikantov za mariborsko oblast z običajnim dnevnim redom. Društvo je nepolitično in nestransko. Vabilo se vsi trafikanti mariborske oblasti, da se v lastnem interesu udeležijo napovedanega zбора.

* **Nesocialnost v soc. zav. zakonu.** Z dežele nam pišejo: Naravnost nekaj neverjetnega je, kako je zakon o zavarovanju delavcev napram malim podeželskim obrtnikom in trgovcem ter revnim podeželskim slojem v marsikateri točki socialno krivičen in gospodarsko skrajno škodljiv. Po omenjenem zakonu so zavarovanju podvrženi tudi obrtniški in trgovski vajenci (učenci). Uprava zavarovalnice je izdala neko tabelo, po kateri se imajo računati denarni ekvivalent prejemkov v naravi, katere v obliki stanovanja in hrane uživajo od gospodarjev omenjeni vajenci. Po tej tabeli spadajo vajenci v 5. mezdni razred, kar znači, da znaša mesečna zavarovalnina okoli 10 Din. To dejstvo onemogoča nam revnejšim podeželskim slojem, da pustimo svoje sinove in hčere izučiti te ali druge obrti, kajti mojstri se upravičeno branijo sprejemati v učenje vajence proti hrani in stanovanju, ker so za to svojo dobroto in uspešnost običajno kaznovani po delavski zavarovalnici. Preskrbeti svojim mladoletnim otrokom hrano in stanovanje izven hiše mojstra in za to plačati znatne svote, je nam čisto izključeno in ne preostaja nam ničesar drugega, kakor da vzamemo sinove in hčere iz učenja in jih pošljemo — krave past. Da soc. naprava nima toliko zmisla za najprimitivnejšo socialnost in za potrebo po obrtnem naraščanju, je žalostno! Pozivamo merodajne faktorje, da tem dejstvom posveto vse svoje skrb in pozornost in preprečijo nadaljno izumiranje obrtnega in trgovskega naraščanja. — Hrana in stanovanje ni plača, ampak uljudnost in dobrota mojstrov!

Razvite naraščajškega prapora Sokola Litija-Šmartno dne 6. julija. 3372-a

Polevna vojska. Slovensko izkaznico.

* **Pedagoška visoka šola v Zagrebu.** Zagrebški uradni list «Narodne Novine» objavlja v številki z dne 1. julija okroglo oddelka ministrstva prosvete za Hrvatsko in Slavonijo glede sprejemanja novih slušateljev za študijsko leto 1924/25 na pedagoško visoko šolo v Zagrebu.

* **Umrli vsled stekline.** V Djakovu je pred osmimi meseci stekel pes ugriznil 85letno Marijo Steiner. Poslali so jo takoj v Pasterjev zavod, kjer je dobila dvanaest injekcij. Te dni je starka pobesnela ter umrla v grozni mukah.

* **Železniška nesreča.** Vlak je povozil 17letnega ključavničarja iz Krbulj pri St. Lambertu, Leopolda Omahna, v trenutku, ko je hotel prestopiti železniški tir. Stroj mu je odtrgal levo nogo. Težko ranjenega Omahna so prepeljali v ljubljansko bolnico.

* **Razne nesreče in nezgode.** Iz vozečega avtomobila je padel delavec Blaž Trontelj iz Fužin pri Zireh. Pri padcu je dobil težke notranje poškodbe. — Slavka Tomšič, hčerka delavca na Šutejvi žagi v Ravniku pri Planini, je prevrnila nase lonec vrele vode in se močno oparila po životu. Njena opekline je zelo nevarne. — Anton Pečar, mizar iz Črnuč, in posestnik Janez Črničev sta se sprla in nato strelja. Črničev je pograbil svojega nasprotnika in ga tako močno tresel ob tla, da mu je zlomil levo roko.

* **Slučaj dremavice v Zagrebu.** V zagrebško zakladno bolnico so predvčerajšnjim pripeljali sluškinjo Alojzijo Kalinger, ki je pred tremi dnevi zaspala in je nikakor niso mogli zbuditi. Obola je na dremavici ali spalni bolezni. Nedavno je bilo v Beogradu in Novem Sadu več takih slučajev. Tam so nekateri bolniki spali po osem do deset dni.

* **V smrti zaradi nesrečne ljubezni.** V Zagrebu se je v torek dopoldne hčerka krojaškega mojstra Gabrijele Siegel vrgla z podstrešja dvonadstropne hiše na cestni tlak. Polomila si je pri padcu roke in noge ter se tudi sicer težko poškodovala. Prepeljana je bila v zakladno bolnico. Motiv poizkušene samomora je baže nesrečna ljubez. Gabrijele je bila zaročena z nekim bančnim uradnikom, ki pa je zaroko prekinil, kar je na mladenko delovalo tako, da je živčno obola ter izvršila usodni skok z drugega nadstropja na ulico.

* **Frakelj je čudno ime, posebno še, če ga nosi možakar, ki se vema za redovniški poklic.** To prakticira zadnje čase po deželi Ivan Frakelj, zvan tudi «pater Frakelj», doma iz Ovisi pri Radovljici. Izdaja se namreč za usmiljenega brata-duhovnika, pridiga po hišah, pobira milodare in nosi s seboj velik molitvenik. Pri tem pa v trenutku nepazljivosti hišnih stanovalec izmakne to ali oro vrednost. Varnostne oblasti so mu zaradi več tatvin že na sledu. Ptikeč pa se jim vendar zna spretno skrivati.

* **Vlom in težka telesna poškodba.** Pred nekaj dnevi je vlomilo šest do osem moških v bram Jožefa Pintariča v Podgorju, v katerem pa niso našli ničesar. Slučaj je hotel, da je prišla mimo kočarica Ana Slak, ki so jo storili napadli, jo z gnojnim krampom težko ranili, nato pa začeli streljati z vojaško puško v hišo. Takoj za tem so storilec pobeželi in pozneje v noči udri še v bram posestnika Andreja Premelca v Bračni vasi. Poskušali so svojo srečo še pri treh hišah in odnesli razno blago in celo dva po osem tednov stara prasička. Skupne škodo so neznanci napravili za okrog 4000 Din.

* **Aretacija tihotapcev saharina.** Novosadska policija je v nekem tamkajšnjem hotelu aretirala dva trgovca zaradi tihotapske saharina. Aretacija je bila precej burna, ker sta tihotapca, dva Zagrebčana, pred policijskimi org. ni sklenila pobežati, ter sta bila šele po daljši borbi na ulici uklenjena in odvedena v zapor.

Iz Ljubljane

* **Mučen prizor.** Včeraj kmalu po 12. uri so pasanti glavnih ljubljanskih notranjih ulic gledali prav mučen prizor. Mlad ročki je iz Selenburgove ulice pribežal pred dvema drugima, ki sta ga podila čez Prešernovo ulico in Marjin trg v Stritarjevo ulico. Dvakrat, trikrat sta ga dohitela in oklofutala, na kar je preganjani zopet pobežnil. Med begom se je enkrat tudi spodtaknil in padel, potem pa zopet bežal. Pri tem je klical: «Na pomoč! Rešite me!» Pozneje se je izvedelo, da je to dr. Lemež, znani komunistični voditelj. Končno se je zatekel v neko hišo in čez dvorišče na drugo ulico, kjer ga je službojuči stražnik pomiril in odvedel domov.

* **Zenska in moška podružnica CMD** priredi v soboto dne 5. julija na šišenskem hribu v «Kozlovi dolini» proslavo spomina Sv. Cirila in Metoda velik kres. Sodeluje godba jug. železničarjev in poje zbor šišenske narodne čitalnice. Postrežba prvovrstna, bengalična razsvetljava itd. K obilni udeležbi vabimo.

* **Vsa Ljubljana govori,** da se bo vrnil danes v petek Ciril i Metoda kresni večer, katerega priredi ljubljanski Sokol na svojem letnem telovadišču poleg kina «Tivolija» z izbranimi točkami. Prostor bo ožarjen od veličastnega kresa in bajnih žarkov umetnega ognja. Divil se boš prekrasnim marmornatim

kipom, nastopu telovadcev z gorečimi bakljami in drugim zabavnim točkam. Ples se bo pa vršil na novo zgrajenem plesišču ob zvokih železniške godbe. Prijatelje Sokolstva opozarjamo, da je začetek veselice že ob pol 8. uri, ki bo otvorena z izstrelitvijo posebnega Ljubljanskega neznanega raketa. Vsa zavedna Ljubljana bo posetila to narodno prireditev. Vstopnina 3 Din. Podrobnosti se objavijo še na posebnih letakih.

* **Ciril i Metoda** v kras zakuri šentjakobsko v trnovsko moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v soboto dne 5. julija na griču poleg vojaškega strelišča na Dolenjski cesti. Po kresu na vrtu Ciril-Metodove hiše Dolenjska c. 14 prasta zabava z godbo in petjem. Vstopnina ni. Vabimo k obojemu narodno občinstvo.

* **Za spomenik padlih Orjunašev** je nabrala družba v kavarni «Central» 50 dinarjev.

* **S. K. Hermes** vabi tem potom vsa sportna društva in klube na svojo veliko vrtno sportsno veselico, ki se vrši v nedeljo dne 6. julija v gostilni Ferfila i Šlibar v Sp. Šiški. Pridite vsi!

* **Društvo «Atena»** priredi v soboto dne 5. julija ob 8. uri zvečer na vrtu in v restavraciji «Zvezda» v Ljubljani priateljski večer z raznimi presenečenji. Vsi prijatelji mladine in sporta so dobrodošli! — Odbor.

* **Nesreča.** V sredo zvečer so pripeljali kosi pred hišo Jožefa Češnovarjeve na Dolenjski cesti voz sena, ... pa se je po nesročnem slučaju prevrnil. Pri tem je padel kosci Josip Klančar na cestni tlak in se tako močno pobil po telesu in posebno po glavi, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v bolnico.

* **Policijske prijave.** Od srede na četrtak so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 2 tatvin, 1 poverba, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 nezgodi, 4 prestopki kaljenja nočnega mira, 1 lahka telesna poškodba in 1 prestopki zaradi nedostojnega vedenja.

* **Pri balnanju** v neki gostilni v Veliki Colnarški ulici je odnesel v ponedeljek neznan tat bančnemu uradniku Vojtehu Burgerju 1300 Din. Izmaknil mu je namreč iz pri zidu visečega suknjiča listnico, iz katere pa je pobral samo večji denar, drobšč v «kovačih», ki se je nahajal v drugem predalu, pa mu je milostno vrniti nazaj in se zadovoljil samo z «metulji». Polcija je nevarnemu «balničkarju» že na sledu.

* **Beg iz hiralnice.** Iz hiralnice Sv. Jožefa je pobežnila v torek zvečer umobolna Franciška Izlaker. Obledela je v sivo krilo, modro jopico in ponošeno ruto ter ne nosi čevljev. Odšla je bržkone kam na deželo ali se pa skriva v mestu.

* **Vlom v spalno sobo.** Neznani vlomilci so vlomili pred nekaj dnevi zvečer v spalno sobo gostilničarja Ivana Hočnika Za gradom, mu vdrli v omaro in odnesli gotovine okoli 1000 Din. Iskali so še za drugimi vrednostmi, bili so pa še pravočasno prepočeni.

Iz Celja

* **Nabavljala zadruga javnih nameštencev v Celju** je imela dne 30. junija svoj izredni občni zbor, ker na zadnjem rednem občnem zboru ni mogla izvoziti novega načelstva in nadzorstva. Po daljši debati se je končno posrečilo sestaviti nov načelstveni odbor. Izvojnici so bili v načelstvo: okr. sodnik dr. Adolf Lenart, uradni predstojnik Anton Zorko poštni uradnik Stefan Anžlovar, davčni uradnik I. Serbec in upravitelj jetnišnice Ivan Možina ter v nadzorstvo: profesor Srečko Brodar, dr. Davorin Rus, izjič oficial Franc Weiz, poštni poduradnik I. Kavs, jetniški paznik I. Prosele.

* **Stavba Prve hrvatske štedionice v Celju.** V bližini celjskega kolodvora je zgradila Prva hrvatska štedionica lično trnadstropno poslopje s poslovnimi lokali in z več stanovanji za stranke, predvsem za svoje uradništvo. Stavba bo te dni pod streho in je pričakovati, da bo v poznem jesenskem času popolnoma dogotovljena.

* **Umrli so meseca junija v Celju:** V mestu Celju: Bizjak Marija, hči posestnika, 3 leta. — Krizan Ivan, lesni trgovec, 55 let. — V vasi bolnici: Bizjak Ivan, posestnikov otrok iz Prelog, 13 mesecev. — Bizjak Terezija, posestnikov otrok iz Prelog, 2 in pol leta. — Jurjevč Stefan, delavec iz Trbovc, 29 let. — Dobnik Avgust, posestnikov sin iz Družmirja, 7 let. — Slatinšek Marija iz Nove cerkve, 71 let. — Grobelnik Jakob, posestnik iz Vel. Pircice, 23 let. — Zež Janec, sin najemnika iz Trobendola, 22

let. — Kač Peter, pismonoša iz Laškega, 57 let. — Kokole Miha, posestnik iz St. Jurja ob Taboru, 52 let. — Roje Marija, 9 let stari otrok. V vojaški bolnici: Bračić Sado, redov mtr. četa 39 pp., 21 let. — Stanojević Vojko, redov, 3. četa 39 pp., 23 let.

* **Kres na Starem gradu v Celju.** Združeni odbor moške in ženske podružnice v Celju se enkrat opozarja občinstvo iz Celja in okolice, da se prižge danes, to je v petek dne 4. julija na Starem gradu kres v proslavo spomina slovenskih blagovestnikov sv. Cirila i Metoda. Sodelujeta Celjsko pevsko društvo in železniška godba v Celju.

* **Sprejem bosanskih dijakov.** Bosanski dijaki in dijakinje, ki pridejo na turnejo po Sloveniji, se pripeljejo v Maribor v nedeljo ob 16.17 ter jih sprejme na mariborskem kolodvoru pripravljani odbor. V ponedeljek zvečer ob 8. uri se vrši v kazinski dvorani koncert, ki ga izvaja zbor 24 pevcev in pevki, ki razpolaga tudi z zelo dobro solistino in je že lani po Srbiji imel velik uspeh.

Iz Maribora

* **«Narodni gospodar»**, tednik NRS v Mariboru, ki je včeraj prvič izšel, izjavlja, da ni organ Stefanovičeve grupe, češ da v mariborski oblasti ne poznajo radikalne nobene grupe. Glavni in odgovorni urednik lista je stranski tajnik g. Janko Trošt.

* **Nova tatinska metoda.** V Tomšnovi ulici je prišel v hišo nekoga železnakega uradnika neznan fant in začel popravljati ključavnice na večnih vratih. Na vprašanje neke stranke, kaj dela, je odgovoril, da ga je poslal hišni gospodar, naj popravijo ključavnico popraviti. Ker pa je na vratih ne more popraviti, jo mora sneti in odnesti v delavnico. Čez nekaj časa se je vrnil hišni gospodar ter na svoje začudenje videl, da manjka ključavnica. Strankam je priporočil previdnost.

* **Sreški poglavarstvu za levi in desni breg Drave,** v kateri je sedaj razdeljeno bivše mariborsko okrajno glavarstvo, sta začeli v torek dne 1. julija tudi faktično posloovati. Poglavarstvo za desni breg vodi vladni tajnik Ivo Poljanec, ki je včeraj že poslal kot sreški poglavar na uradnem dnevu v Slov. Bistrici. Poglavarstvo za levi breg, Dravo, včevši sodni okraj Sv. Lenart, pa vodičasno vladni svetnik dr. Vončina, ki pa prevzame s 15. julijem sreško poglavarstvo Ptuj. Na njegovo mesto pride v Maribor sreški poglavar dr. Ipavic iz Slov. Gradca. Uradne prostore imata sedaj obe poglavarstvi še v levem traktu I. nadstropja bivšega okrajnega glavarstva ki je torej s 1. julijem definitivno prenehalo.

* **Ubegel tat in vlomilec.** Iz mariborske moške kaznilnice je pobežnil 28-letni Josip Ogriček iz Prepoli, ki je imel prestat petletno ječo zaradi raznih tatvin. Kakor hitro pa se je nahajal na svobodi je pričel vlomijati v razne hiše v Draganji vasi in okolici. Pokradel je na ta način vrednosti nad 400 Din, nato pa neznan kam izginil.

Iz Primorja

* **Grozna nesreča vsled eksplozije stare mine.** Milan Pintar in Anton Komavli iz Njivic na Gorškem sta se prošlo soboto podala na hrib Sabotin pobirati vojni material. Prišla sta do kaverne, kjer sta našla mine. Pintar je hotel vzeti iz min dinamit. Štiri mine je srečno izpraznil, a peta je eksplodirala in ga grozno razmesarila. Odtrgala mu je obe roki ter ga ranila na levem očesu. Vkljub temu je Pintar ostal pri zavesti še toliko časa, da je mogel sporočiti Komavliju svojo poslednjo voljo. Kmalu potem je izdihnil v grozni bolečinah.

* **Portret barona Zige Zois.** Inženjer Rustja iz Trsta je iztaknil prošlo nedeljo v Skriljah v Vipavski dolini menda edini portret barona Zige Zois, ki je igral svobodno znamenito vlogo v gosposdarskem in tudi v knjižnem življenju Slovenije. Zoisova hčerka je bila omožena z oskrbnikom grofov Attems pri Sv. Križu na Vipavskem. Predniki rodbine Favetti so bili svoječasno tudi oskrbniki grofov Attems in v zvezi s temi okolnostmi si lahko razlagamo način, ki je zanesel Zoisov portret v Vipavsko dolino.

V sredini mesta

v bližini glavne pošte se odda s 15. julijem lepa soba z vso oskrbo gospodu, ki ni siten in čmeren. Sprejme se tudi več abonementov na kosilo in večerjo. Hrana prvovrstna, cena zmerna. Naslov se izve v trafiki Blaž na Dunajski cesti.

Veliki in znameniti «Jatrov» roman

LUCIFER

ki je vzbujal splošno senzacijo in ga je vsak dan čitalo z velikansko nestrpnostjo okoli stotisoč bralcev

je pravkar izšel v posebni knjigi in lepi opremi.

Broš. velja Din 45, po pošti 2 Din več.

Naroča se v upravi «Jutra» ali pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Iz življenja in sveta

Književna produkcija po svetu

Francoski časopis «Le droit d'auteur» je nedavno priobčil zanimive podatke o svetovni književni produkciji v letu 1922. Človek bi mislil, da zavzemajo tudi v tem pogledu prvo mesto Zedinjene ameriške države. Toda Amerikanci so trgovski in industrijski narod ter stoji v knjižni produkciji še na četrtem mestu. Prvo mesto zavzema Japonska s 36.179 deli, objavljenimi leta 1922. Verjetno je, da je velik del te produkcije predvojna književnost, kajti Japonci se potrudijo, da prevedejo vsako tujo knjigo čim prej na svoj jezik. Razen tega je treba pomisliti, da Japonska ni toliko trpela na posledice vojne, kakor evropski narodi. Za Japonci pride v vrstnem redu Nemčija, ki je izdala 34.252 knjig, torej zastaja za Japonsko skoraj za celih 2000 del! V velikem predelku ji sledi Velika Britanija s 11.004 deli, nato pridejo Zedinjene države z 8594 knjigami, od katerih moramo večino odšteti na neangleške naslojnice, tako da je to leto izšlo kvečjemu 1000 ameriških knjig v angleškem jeziku! Na peto mesto pride Francija s 6351 knjigami, torej skoro za 28.000 manj kot Nemčija! Za njo je na vrsti Italija s 6230 deli ter Nizozemska s 3974 knjigami. Še manjša Danska je dosegla spoštljivo število 3974 del (natančno kakor Holandska); sledi ji Čehoslovaška s 3612 deli. Drugih držav ta statistika ne omenja, pričakujemo pa lahko, da Jugoslavija ne zastaja dosti za Čehoslovaško.

I. Suchy: Popotni Ahasver

Na potu v Rim.

Rim, koncem junija.

Hvala Bogu, tako sem si mislil, puščobni Zader je za menoj in pred seboj imam raj — blaženo Italijo. Omenim kar tu, da sem zadnjikrat dobro jedel in poceni v Zadru.

Štrašen vihar je v svoje okrilje vzel našo ladjo. Kaj bo, sem si mislil, hajdi v kabinu in zaspi. Toda — prišlo je drugače. Že nekaj časa sem opazoval, kako se guncam v postelji. In čim dalje bolj. Okence sem imel odprto, ker je v kabinu bilo vroče. Napolned sem zapal. Tako nekako okoli polnoči me zbudi iz spanja silen tuš po mojih nogah. Kaj vraga! Pljusknila je skozi odprto vodo v kabinu, ter se čim dalje bolj vsipavala, da sem že študiral oni «sane qui peut». Nisem se upal zapreti vdpirno ter sem klical strožaja, ki je naposled pribrenkal iz skritega kotlička ter me reši neugodnosti.

Ob pol 6. zjutraj smo dospeli v Anconu. Amfiteatralna lega. Umazano. Takoj pri pristanišču čakajo železniški vagoni, ki te čez nekaj časa popeljejo na kolodvor. Tam sem videl prvičkrat črnosrajčnike — železničarje. Tudi sem so se že vgnezdili. V Anconu začenja oni tipični voz na dveh visokih kolesih, ki spremlja potem človeka na vsakem koraku. Lepa je vožnja ob obali — 9 km dolga do Falconara — tu so znamenita kopališča, kopališčna koliba tik druge, čist posek. To bi bilo nekaj za naše dične ljubljanske amakonke.

Kmalu smo v Jesiju, onem mestu, po katerem so svoj čas Italijani krstili svoj dirigibale, ki pa so ga uničili Avstrijci. V Fabrianu sem za 7 lir dobil «un cestino», kosilo v korbci, ki jo lahko seboj vzameš v kupe. Ta cestino obstoja iz šunke, juhe, pečenke s krompirjem, močnate jedi, čokolade, sadja, cele štruce kruha in pol litra chiantija v steklenici. Celo servijeto in vilice dobiš — vse to za 7 lir (25 Din). Preračunal sem, da bi pri nas to stalo najmanj 46 Din.

Roma. — Vrhunje pred kolodvorom in na ulicah, kakor na Dunaju ali v Berlinu. V trenutku že nimam kovč-

ga v roki. Nehote sledim premikajoči se svoji robi in kmalu sem rešen potnega prahu. Ob 6. zvečer sem že v baziliki sv. Petra. Ros veličastna stavba. Hladno je tu notri, da sem kar začel kašljati. Tam pred velikim oltarjem so polji duhovni, katerim je odgovarjala kapela na korn, menda sikstinski pevci. Zunaj pred cerkvijo je avtomobil sledil drugemu, kočija kočiji — sami radovedni turisti. Na levi strani pred pročeljem cerkve so zvonovi, ki v štirih urah akordih zvone, menda cel dan. Za 50 centesimov se popeljem nazaj do svojega izhajališča: Termini. Dolga pot. Na večer sem si privoščil frascettija; dobro da sem še z Raba sem precej cementiran, zakaj drugače bi pomnil, kdaj sem pil rumske kapijce. Sedaj si ogledam še Forum in Colosseum ter krenem nato v Napoli. Od tu nadaljnje poročilo.

„Recordman“

Človek današnje dobe.

Nič več ni onih časov, ko sta se smatrala umetnost in leposlovje kot višek duševnih produktov človeških. Finoča jezika in lepota linij zahtevata počasne vzgoje, ki ne more tekmovali z našimi transportnimi sredstvi. In še potem se zgodi, da ju vsi ne znajo enako ceniti, tako da hoče manjšina ogromni večini vsiliti svoj okus, ki se ji zdi bogzna zakaj edino pravilen.

Rekord se je rodil zato, da si prihrani čisto malo vzgojen duh globlja razmišljanja, in iz rekorda se je porodil takozvani «recordman».

Vsa čast sportnikom, ki so prvi nosilci rekordov, za katerimi zro tako upolno in poželjivo kakor svoje dni kralji — astrologi za zvezdami — vodnicami.

Plavač, ki stopi prvič v vodo, nogometist, ki sune prvič žogo, tekač, ki prvič teče, boksar, ki jedva razume kaj je knock-out, stremi že za bleščočim nimbusom rekorda.

Brez njega bi sport ne veljal nič, bil bi igra za lenuhe, mešanica lenobe in gibanja. Iz tega pa ne sledi, da je rekord izključno bolezen sportnikov, nasprotno: rekord je nalezljiva bolezen, ki je prodrla že v vse ljudske plasti.

Celo literati, ki so bili nekaj ponosni na bogastvo svojih stihov in lepoto svojega sloga, se bore malo še zanimajo za te vsakdanjosti; oni hranijo svoj genij za javnost in skušajo kar mogoče razširiti svoje knjige ter s tem potolči vse rekorde. Nič več ni govora o «literarnem» delu, zdaj se imenuje «mojstrsko» delo, kojega vrednost se cenil po številu naklade.

Toda napačno bi bilo očitati literatom in umetnikom sploh njihovo bolezen, kajti ona je bolezen stoletja. Kdor je ne upošteva, umre, čeprav živi.

Industrija, gospodarica sveta, je potegnila svet za seboj v vrtočlavo vrvenje strojev. Automobilisti postajajo vedno bolj drzni, z blazno naglico prehitevajo drug drugega in se menijo le še za stevec. — Kaj komu mar lepota pokrajine in krasota neba, glavno je, kdo je prvi na cilju.

Letalci so automobiliste pustili že daleč za seboj; oni zajtrkujejo v Parizu, obedujejo v Marsellenu, spe pa v Aižiru. Ljudje se dvigajo k nebu in soncu, brez strahu bijejo višinske rekorde, preskakujejo najvišje gore in hite in lete brže in višje kakor najhitreje in najmočnejše ptice.

Na morju režejo velikanske ladje valove, njihova hitrost stalno narašča, daleč za njimi je bog Neptun, ki ga vlečejo zlatogrivi konji po valovih.

Bog Mars bi se smejal samemu sebi in svoji sulci, če bi videl naše vojnike, oboževce s strašnimi topovi. Boginja Fama bi obupala nad močnostjo svoje dvojne trombe, če bi prisluškovala našim brezličnim pogovorom.

Hise nastajajo v enem dnevu, mesta se rušijo preko noči; vojne ubijajo kakor nikdar poprej, mir je nevarnejši kakor vojna.

Ogromna premoženja zrastejo v par mesecih; boksarji postajajo ljudski maliki, tekme privabijo stotisoče ljudi; kinogralci uživajo slavo kakor je niso poprej niti kralji, in bogastva imajo večja kakor Krez.

Na stari zemeljski obli se peha jo ljudje, drve, lete vedno hitreje, kakor ura, ki zdrdra blazno naprej, če ji zmanjka uteži. Nemirno vrvenje vlada med ljudmi, kakor med bitji, ki čutijo, da se jim bliža zadnja ura. Vedno dalje stremi človeški duh in brzina ga vleče za seboj kakor vrtoglavost na dno prepada.

Ena misel živi v sedanjem rodu, ena želja ga navdaja, ena vera ga krepi: rekord. Njega obožava kakor boga.

Na vseh ustnicah plava misel:

«The first in the world.»

× Ruski «modri diamant» prodan.

Te dni je prišel v Nizzi v posest konzorcija tamonjskih draguljarjev eden najbolj znanih, pa tudi najdražjih diamantov na svetu, «modri diamant», ki izvira iz ruskega kronskega zaklada in ga je imela doslej francoska igralka Cezanne Thuillier, znana pod imenom «Primerose». Ta igralka je bila svojčas prijateljica zadnjega ruskega carja Nikolaja II., ki ji je podaril dragulj. Po revoluciji je pobegnila Cezanne iz Rusije v Nizzo. Sedaj je prodala slavni «modri diamant» omenjenemu konzorciju za dva milijona frankov (približno devet milijonov dinarjev).

Konzorcij pa je takoj dobil ponudbo iz Amerike, naj proda kamen za deset milijonov frankov (46 milijonov dinarjev). Največji znani diamant ali bolje briljant na svetu je «Ekselsior», ki ima modrikasto-belo barvo in tehta 971.75 karatov. Za njim pride «Veliki mogul» z 280 karati, ki je last perzijskega šaha, potem pa «Florentinec» s 189.5 karati rmenkastobe bele barve, ki tvori del avstrijskega kronskega zaklada. Angleški «Kohinoor», ki so ga našli pred leti v Južni Afriki, tehta 186 karatov.

× D' Annunzio, knez «Snežniški», se je končno odločil, da se za vedno odreče političnemu življenju in je objavil tozadevno pismo, v katerem poroča, da se je prerodil spet v tistega velikega in pravega umetnika, kakršen je bil pred vojno. Sedaj dela na veliki trilogiji pod naslovom «Tri gracije», kjer bo opisoval svoja mladinska leta.

× Prezident, ki ne mara ceremonij. «Figaro» piše, da je Doumergue preprosto prezident, in ne luhi nepotrebnih časti. Doslej je bil običaj, da se prezidentovo napitnico poslušali ostali gostje stoje. Doumergue pa je mnenja, da tega ni treba. Ko je nedavno začel govoriti pri novinarskem banketu in so navzoči hoteli vstati, jim je s prijaznim miglajem označil, naj kar sede.

× Kobilice pri konjskih tekmah. Pri velikih tekmah v Johannesburgu, ki imajo za južno Afriko pomen angleškega Derbyja, je nenadoma zakril nebo črn oblak in na dirkališče se je spustila poplava kolilic. Nastala je strašna panika. Občinstvo je bežalo, jahaji in konji so bili tako pokriti s kobilicami, da ni bilo mogoče razločiti barve, in dva konja sta spodrsnila, ker so bila tla mazasto spolzka zaradi pohojenega mrčesa. Že so hoteli tekme zaključiti, kar se kobilice dvignejo in leté dalje. Občinstvo se je vrnilo na svoje prostore in tekma se je nadaljevala.

× «Domač običaj». V Parizu je umoril strojevodja Franchetti, Italijan, svojo ženo, ki je pobegnila s slikom od nje in živela skupaj z njegovim prijateljem Amierom. Najprej je streljal na svojo ženo, ko jo je srečal na cesti, in jo ranil, potem pa jo je zaklal s sicilskim bodalom. Prijatelja je umoril z dvema streloma iz revolverja. Na policiji je Franchetti izjavil, da je postopal «po domačem običaju» in da se zaradi tega ne čuti krivega.

Kako so se v Žužemberku vršile volitve

Nedeljske volitve v Žužemberku so sicer izpadle za večino za klerikalce, kar drugače ni bilo pričakovati z ozirom na teror in vlozabo službe od duhovniške strani. Vlozban pa bo rekurz, ker so se vršile nepravilnosti zlasti na hiniskem volišču. V Suhi Krajinji je bilo pričakovati boljši rezultat. Klerikalci pa so porabili zvijačo, da so pridobili enega izmed naših kandidatov za izjavo o nepravilnosti podpisa ter zahtevali razveljavljenje liste od glavarstva v zadnjem trenutku. Politčna oblast je dala odločitev okoli 2. popoldne s pretno razveljavitvijo, če ne bomo dokazali nasprotja. Kako naj se to zgodi, zlasti če brzojav ne funkcionira? Kljub temu se je zadeva uredila. Klerikalci pa so se dosti prej uresnili, da se volitve ne bodo vršile, ker da je lista razveljavljena. Vrh tega je hinjski župnik Porenta, zagrozil pri pridigi v nedeljo ljudem s posledicami, če bi volili napredno. Ljudje so se bali, da jim župnik odpove zakramente in versko tolažbo. Konečno pa je še z povzdignjenim glasom izjavil, da zakon prepoveduje duhovnikom pri pridigi se baviti s politiko razlece. On pa se tega ne drži, čeprav bi bil zaprt in da bo govoril če je tudi zoper postavbo. Posledica je bila da so prišli samo vodilni ljudje volit, ki se ničesar ne ustrašijo in tako smo dobili le 25 glasov.

Na žužemberškem volišču je večina naših volilcev volila popoldne, ker je bil dopoldne velik naval in mnogo čakanja. Spravili smo skupaj 81 volilcev. Tudi tukaj je bila ob 10. pridiga. Kaplan Krizman je pridigoval: «Na današnji dan, ko so volitve, se mi zdi, da čujem Kristusove besede: Pridejo občešeni in jagnjetova oblacija z levimi zobmi. To so farizeji. Pravijo, da sedaj velja zakon, da duhovnik raz lece nima besede o politiki, faz pa se čutim dolžnega, da izpregovorim o tem, posebno kadar me kliče Kristus, čeprav sem še tako zaprt. V nekem kraju na Francoskem, kjer so se duhovniki držali zakona in se niso prav nič brigali za politiko, so izpremenili ljudje cerkve v gledališča in plesišča. Raz oltar so vrgli kip Matere božje in postavili nanj neko nečistnico in veliko grešnico. Monštranco, kelih in ciborij so pobrali in prodali na javni dražbi, kjer so se za te dragocene reči trgali, kakor grabežljivi volkovi Judje. Vidite, tako se godi, tam, kjer se duhovnik briga samo za cerkev, nič pa za politiko!» Koncem pridige je z velikim povdorkom omenil: «Upam, da ste me razumeli!»

Vrhu tega so klerikalci pridobili, za kako ceno ne vemo, do sedaj vodilnega naprednega kmeta Ignacija Mrvarja, da

ni šel volit. Pod vplivom preje našega trdnega človeka so izstali naši volilci in smo dobili iz te fare komaj 10 glasov. V Žužemberku je volilcev 408, volilna udeležba je bila 292. Na Hinjah je volilcev okrog 550, volilna udeležba je bila 208 in ker je od teh 25 naprednih glasov se iz tega razvidi, da so naši ljudje ostali doma, kajti farovski so obiskali vsako hišo v kraju tudi še tekom popoldneva. Zoper volitev bo vložen rekurz, da se ne bodo prežgodej veselili.

Ozračje v Žužemberku je zelo napečeno. V zadnjem času se dogajajo tudi napadi na člane Orjune in Sokola. Po volitvah so člani Orla izživali po trgu: Doli z Orjuno, doli Sokol. Smešili so napredne volilce radi 4. skrinjice itd. Nato so dejanski napadli naše ljudi z noži in boksarji ter je bilo treba v najožji bližini orožniške stanice nastopiti drugemu našemu vodilnemu človeku, da je napravil red in preprečil hujše. To pa nas je sramotilo z ozirom na zanje ugoden izid volitev, vzklikala proti Orjuni, Sokolu in vplja za avtonomijo. Orožništva ni bilo nikjer, čeprav se je vse to godilo, kakor rečeno, skoro pod kaskarom. Tač pa je bil pozneje aretiran in vkleknjen(?) eden izmed naših, ki ni bil niti poleg. Ko pa bo sodno postopanje končano, bomo napravili primerne korake.

Z dr. P., ki se je delal demokrata, smo pridobili le pristnega klerikalca. Sedaj se poznamo. Klerikalci upajo, da bodo z njegovo pomočjo sedaj Posojilnico vendarle enkrat dobili v svoje roke. Pa naj vzamejo na znanje, da je to upanje prazno. Pridno se pajašči in brati z Vehocevcem, ki po svoji preteklosti več ne spada v dostojno družbo. Zato naj se v bodoče za usluge obrača tjakaj in naj nas pusti v miru. Zalostno pri vsem je le, da imajo ti klerikalni elementi zaščito pri skoro vseh uradnih mestih v kraju.

Zaradi nedeljskega napada sedaj hodi oblast po informacije k Vehocevcu!

Volitve v sosednjih občinah Dvor in Zagradec so dobro izpadle. V Zagradcu so napredni (pod firmo SKS) sijajno zmagali. Klerikalci so dobili samo dva mandata na Dvoru pa so dosegli naši 8, klerikalci pa jih imajo 9. Premalo so pazili Dvorjani na imenik in niso rekli mirali, ko se jih je zagotovilo, da je ime nik v redu. Tako je prišlo 11 naših ljudi ob glasovanju.

Včerajšnji dogodek, ki smo ga odbili brez vsake sile, samo vsled energičnega uposa tuk. g. notarja, bo seveda imel za posledico sodno preiskavo. Vehocevi, ki je postal vsled izvolitve zopet ošaben in se smatra že za župana, je že kakor se čuje tekel v Ljubljano, da celo zadevo po svoje popiše. Sodna obravnava pa bo pokazala resnico.

Pri spopadu sta bila dva naša ranjena.

Na napade klerikalnega časopisja običajno ne odgovarjamo. Klerikalci objavljajo svoje laži in pamflete pod zaščito poslanske imunitete in tako smo izpostavljeni tem lažnim napadom v časopisju brez vsake pomoči, ker tožiti ne moremo. Na zadnji napad na zaslužnega našega človeka, ki se pošteno trudil za našo stvar v najtežavnejših okoliščinah pa smo primorani odgovoriti in predložiti javnosti pravilno sliko o nedeljskem dogodku po volitvah. Ostro protestiramo zoper nastopanje tukašnje orožništva. Zahtevamo takojšnjo preiskavo. To je nezaslišanost, da v Žužemberku na poziv odličnega človeka in funkcionarja orožništva nima vsje, drugi dan pa gre, ne nad napadalce, temveč nad odlične naše ljudi in namigava, da se jim bo vrat zavil...

Od slei se

razlikuje izvrstni, iz čavna preizkušeni »Pravi :FRANCKOV : kavni pridelatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjevo-modro-beli etiketi. — Na tej se posebno izižejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: »mo »Frank« in »kavni mlinček«.

»Pravi :FRANCK : z mlinčkom« zaljubljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in točnosti.

1089 a

Anekdote

Znanega violinista Kociana je nekoč povabil bogataš na večerjo. Ker je bilo povabiljenih ob tej priliki seveda tudi mnogo odličnih gostov, je bogataš omenil Kocianu dobrohotno: »Bodite tako prijazni, vzemite še gosli seboj! On pa mu je odgovoril opravičujoče: »Oprostite, moje gosli ne večerjajo nikdar drugod kakor doma.»

Cesar Karel V. je poslal 1. 1531. k sultanu Sulmanu kot poslanca španskega plemiča. Ker poslanec v avdienci na turškem dvoru niso ponudili stola, je vrgel ponosni Španec na tla svoj dragoceni plašč in sedel nanj. Po končani avdienci hoče oditi, a sultan ga prijazno opomni: »Pozabili ste svoj plašč.« A poslanec se obrne k sultanu in mu odgovori s pravo špansko grandezzo: »Poslanec mojega gospoda in kralja nimajo navade jemati sedežev seboj, in je odšel.

Ko je bila marokanski vladarici predstavljena soproga francoskega konzula, katere je imela na sobi ogromno krinolino, jo je vladarica od vseh

strani ogledovala in se čudila, rekoč: »Oprostite, ali ste vse to — samo vi?»

Benedikt XIV. je določil posebnega prelata, ki je imel nadzorovati čiščenje rimskih ulic. A gospod prelat se niso posebno zanimali za svojo službo in ulice so bile blatne in prašne kar se je dalo. Benedikt izve, kdaj bo šel prelat po najbolj zanemarjeni ulici in se nalašč pripelje po njej, da bi se srečala. In res se srečata v največjem blatu; prelat je moral, po starem običaju, stopiti pred papežem s svojega voza in kleče na čisti čakati njegovega blagoslova. Papež mu ga tudi podeli, nato pa se še dolgo razgovarja s kleščočim gospodom prelatom o vremenju, politiki, gospodarstvu in o vsakdanjih stvareh. Prelatu je v blatu kar vroče postajalo, papež se je odpeljal — in ulice so bile od takrat zelo čiste.

Med julijsko revolucijo 1830 (kakor poroča Dauban) pride v Pariz bogat Anglež in kreče naravnost v Palais Royal, da bi videl Ljudevita Filipa. Zato vpraša Francoza: »Ali se je kralj že pokazal?« »Seveda, pravkar je odšel v svoje sobe. Vi bi ga radi videli?»

Počakajte malo,« mu pravi Francoz in se začne na vse grlo dreti: »Vive Louis Philippe! Vive la Chartre! in množica se je drla z njim vred. In res se vrata na balkonu odpro in kralj odzdravlja navdušenemu narodu. — Anglež je bil zadovoljen in je menil: »Krasno! Toda rekli so mi, da ga je mogoče videti tudi s trobojnic v roki.« Francoz mu odgovori: »Prav lahko, toda za to mi morate plačati pet frankov.« »Jako rad,« pravi Anglež in mu jih da. So sed spravil denar in začne navdušeno peti pesem o francoski trobojnici, z njim vred jo poje tudi ljudstvo tako dolgo, dokler se ne pokaže na balkonu kralj in njegovi otroci z zastavami v rokah. Ko se je osupli Anglež nekoliko pomiril, mu šepne prijazni Francoz na uho: »Ga bočete tudi slišati, ko bo pel? To je seveda že malo težje in stane deset frankov.« Anglež mu jih da in Francoz in vsa njegova okolica začnejo besna tuliti: »Vive le roi! La Marseillaise!« Kralj, ki se je hotel že vrniti, postoji in začne z množico peti. Ko je ginjenemu Angležu prijazni Francoz še omenil: »Vem, da bi ga radi videli tudi plesati!« si je ta mislil, da je že dovolj videl in jo je odkuril dalje.

Francoskega kritika Frérona so se bali vsi sodobni literati, posebno ker je imel velik ugled med občinstvom. Ko je napisal Voltaire «Méropes», je bil Fréron edini, ki ni dela kar brezpogojno hvalil, temveč grajal nekatere njegove pesniške nedostatke. Voltaire pa, ki je vse lažje prenašal nego grajo, se je hotel nad kritikom maščevati in ga pred publiko osmešiti. Ko je izdal «Méropes» v knjigi, je dal na prvo stran natisniti osla, ki gloda lavor. Razumni kritik je novo izdajo izvanredno pohvalil in omenil posebno zunanjo obliko dela ter mirno pripomnil: »Naslovna stran ima jako dober pesnikov portret.»

V Londonu je izšla zbirka tiskarskih skratov «The printers Devils», v kateri so zbrani najbolj komični primeri iz zgodovine tiskarskega skrata. Pisatelj je postavil za geslo tiskarsko napako, ki se nahaja v angleški izdaji biblije 1. 1702. in se glasi: »Printers« namesto »Princes«, kar pomeni: »Tiskarji (namesto »knezi«) me brez vzroka preganjajo.»

Mr. Silas Rutherford, umetniški kritik londonskega «Morning Advertiser»,

je bil velik pijanec. Nekoč je šel, precej narkan, v British Museum, da napiše za svoj list oceno o razstavljenih slikah. Stopil v predosbo, kjer je bilo obešeno ogledalo. Doigo opazuje zanimivo sliko pred seboj in si notira: »Prva dvorana. Glava pijanca. Mnogo značaj. Releči nos je tako realističen, da te spominja na resnico. Gotovo portret po naravi. Original sem moral že nekoč videti.« — Dan pozneje je prišel «Morning Advertiser» daljši članek, v katerem hvali Rutherford «Glavo pijanca» in prerokuje neznanemu slikarju veliko bodočnost.

Slavnega B. Franklina so na potovanju vedno nadlegovali radovedneži, kam gre, odkod prihaja, kaj namerava v bodoče in tako si je slavnj mož na svojih potovanjih po Ameriki poslužil tale šale, kadar je prišel v gostino. Stopil je sredi sobe, pozdravil na vse strani in rekel resno: »Jaz se imenujem Benjamim Franklin, sem iz Bostona, v Filadelfiji imama posestvo, po poklicu sem tiskar, prihajam iz X. in grem v Y. in želim: prvič, da dobim kolikor mogoče hitro jesti in drugič, da me ne nadlegujete z nobenim vračanjem.»

Gospodarstvo

Občni zbor Hipotekarne banke v Ljubljani

V torek dne 1. julija t. l. se je vršil redni občni zbor Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani, na katerem so bile zastopane skoraj vse delničarke. Predsednik, dr. Oton Felčič, je na kratko očrtal splošni položaj zavoda, ki je povsem ugoden. Poročilo, ki ga je podal ravnatelj Ivan Mikulčič, rekapitulira zgodovino zavoda od njega ustanovitve kot »Kranjska deželna banka« do preustroja v sedanjo obliko delniške družbe, ki se je izvršila po prevratu, odgovarjajoč spremenjenim političnim in gospodarskim razmeram. Po tej prenosni se je pričelo živahnejše poslovanje zavoda, posebno vsled tega, ker je odpadla ovira, ki je prejela zavod omejevala samo na teritorij bivše vojvodine Kranjske. Občni zbor je na podlagi poročila nadzorstva soglasno odobril predložene letne račune, podelil absolutorij upravnemu in izvrševalnemu odboru ter pritril predlog upravnega sveta glede izplačila 100stotne dividende in porabe ostalega čistega dobička. V nadzorstveni svet so se izvolili vsi dosednji člani ter namesto izstopivšega g. J. Bukovca gospod Franc Pretnar, višji knjigovodja Mestne hranilnice Ljubljanske. Končno je občni zbor sprejel predlog upravnega sveta, da se naj v najkrajšem času skliče izredni občni zbor v svrhu zvišanja delniške glavnice in tozadavne spremembe pravil.

Dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrtletju

(Opozoritev Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.)

I. Hišna najmarina.

Za odmero hišne najmarine 1925/1926. v krajih, v katerih so hišni najmarini zavazana vsa poslopja, torej tudi poslopja, ki niso oddana v najem, in za l. 1925. v ostalih krajih, so hišni posestniki dolžni vložiti napovedi o donosu hišne najemščine pri pristojnem davčnem oblastvu do konca meseca avgusta t. l. — Izpremembe, ki nastanejo glede višine hišne najemščine izza vložitve napovedi do konca l. 1924. se morajo davčnemu oblastvu sprosti naznaniti.

Hišni posestniki, ki ne bi pravilno in točno prijavili hišne najemnine, izgube razen tega, da jih zadenejo kazenske posledice, pravico, sodno zahtevati večjo najemnino od one, ki so jo prijavili davčnemu oblastvu.

Ako ne predloži hišni posestnik napovedi o najemnini v določenem roku in ako se tudi na ponovni poziv ne odzove v treh dneh, se kaznuje v denarju do 180 Din. — Ako se tudi v nadaljnjih osmih dneh ne odzove pozivu, odpošlje davčno oblastvo na lice mesta uradnega odposlanca, ki sestavi napoved proti povrnitvi učinkovitih stroškov, odobrenih po stroškovniku.

Hišni posestniki, katerih v najem dana poslopja v krajih, v katerih niso vsa poslopja zavazana najmarini, nimajo več nego 7 stanovanjskih prostorov, so upravičeni, ustno napovedati hišno najemnino pri županstvu, ki zbira take podatke v tabelarnih zapisnikih.

II. Posebna pridobitna.

Za vložitev napovedi za l. 1924. je potekel zadnji rok dne 1. julija 1924. Podjetja, ki se nimajo odobrenih računskih ključkov za preteklo poslovno dobo in torej napovedi se ne morejo predložiti, naj si takoj izposlijejo podaljšanje roka.

III. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki so zavezani plačevati davek po knjigi opravičenega prometa, so dolžni odpremiti davek za III. četrtletje 1924. do 30. julija 1924. in hkrati predložiti prijavo. Zamudniki se se posebej opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob.

Kdor vložil nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

IV. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. avgusta 1924. dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrtletje 1924. Davčni uradi so upravičeni jih prisilno izterjati, ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, in zaračunavati poleg 8 odst. zamudnih obresti še za opomin 4 odst. terjane zneska. Za plačilo vojnega davka veljajo posebni roki, ki so razvidni iz plačilnih nalogov.

V. Razgrnitev predpisanih izkazov.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v preteklem četrtletju, bodo razgrnjeni predpisani izkazi prvih 15 dni meseca julija t. l., kolikor niso davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka že bili opozorjeni individualno ali z javnimi razglasi.

O predpisu dohodnine se davčni zavezanci potom občine obveste s posebnimi obvestili, katera nadomeščajo predpisne izkaze, ki so se do sedaj razgrinjali pri občinah.

VI. Dospelost nekaterih periodičnih taks.

a) Od kuponov ali dividend kakor tudi od taktijem se plačuje 1 odst. taksa v 15 dneh po odobritvi bilance (tarifna postavka 10. pripomba 5).

b) Do dne 15. julija t. l. morajo delniške družbe (denarni zavodi) predložiti davčnemu oblastvu ali finančni upravi seznam otvorjenih ali tekočih računov

v minulem polletju ter na vsak račun prilepiti takso po 20 Din na seznamek. Med delniškimi družbami medsebojno odprto tekoči račun plačujejo polovico te takse (tar. post. 37.).

c) Od dopolnitve prenosne takse v letnem znesku nad 500 Din je plačati drugi obrok od 1. do vstetega 15. julija t. l. Kdor ne položi predpisane vsote v določenem roku, plača poleg redne takse 8 odstotne obresti in kot kazni še dvakratni znesek nepolnožene takse (tar. post. 12. pripomba 12. odst. I. št. 1. in 3.).

č) Dne 31. julija t. l. je plačati takso za pravico, da se točijo pijače, za III. polletje 1924. Če se ta taksa ne plača pravočasno, je kazni trikratni znesek redne takse poleg plačila redne takse. Če točilec ne plača redne takse niti v 30 dneh od dne, ko bi jo bil moral plačati, se mu odvzame pravica do točenja pijače.

Tržna poročila

Zagrebski tedenski sejem. (2. t. m.) Dogon izredno majhen. Cene za kilogram žive teže: voli I. 15—15,5, II. 10,5 do 14, III. 8,5—9, mlada živina 14—17, krave II. 9,5—10, III. 8—8,5, teleta I. 15 do 17, II. 14—15 Din. Krma: seno I. 90 do 125, II. 75—90, detelja 112—150, slama 70—100 Din za q.

Dunajska borza za poljske produkte (2. t. m.) Razpoloženje za nakupovanje se je deloma zboljšalo. V pšenici, stari kakor novi, je prišlo do precejšnjih znižanj po prilično nespremenjenih cenah. Rž se je pocenila, dočim se je pivovarski ječmen nekoliko podražil. Ravno tako je turščica dražja. Kupčija za moko se je zboljšala. Notirajo za kg vključno blagovno prometni davek v k: pšenica, domača 3050 — 3100, madžarska, Tisa 3275 — 3325, jugoslovanska 79 — 80, 3275 — 3325; ječmen, češko-slovaški 3200 — 3400, krmilni 2500 do 2600; turščica 2550 — 2650. pšenična moka, »0«, domača 5550 — 5650, madžarska dvojno sipka 5200 — 5500.

Prijavni rok za IV. Ljubljanski velesejem, ki se bo vršil od 15. do 25. avgusta t. l., kakor tudi razpoložljivi prostori se bližajo svojem koncu. Nahačajo se v resnih časih, naša država in naše gospodarstvo preživlja težko krizo. Res je, da je splošna deviza štedenje, res je pa tudi, da so vzorčni velesejmi vsled svojih obsežnih funkcij prvi poklicani blagodejno uplivati in zamašiti nastale vrzeli. To posebno, ker postane velesejmov ni bil mogoče plod spekulativnih namenov, ampak jih je ustvarila potreba, ker je potreba ne samo osigurati si svoj bližnji trg, ampak osvojiti tudi nov konzum in s tem samemu sobi znetno pomagati, ker kdor ne raste, ta pada. Ljubljanski velesejem je vsled svoje že pridobljene tradicije, dalje tudi od nasprotnikov priznane vzorne organizacije in priljubljenosti do sedaj vedno kar najbolje uspel. Po došlih prijavah, po zanimanju kupcev, ki so že oglašajo z informativnimi vprašanji ter po najobsežnejši propagandi, je tudi uspeh letošnjega velesejma zagotovljen. Vselej poželjiva z najvišjega mesta, s prevzetjem projektorata po Nj. Vel. Kralju, se pa razvije gotovo v pravo manifestacijo slovenskega dela in pridnosti. Vsi oni, ki se niso poslali prijavitelj, naj to nemudoma stori.

Urad Ljubljanskega velesejma rabi takoj za mizarska dela na razstavnišču vestnega mizarskega podjetnika. Pojasnila se dobe v velesejski pisarni dnevno dopoldne in popoldne. Ponudbe se sprejemajo do sobote 5. t. m. opoldne.

Nove postaje za pospeševanje živinoreje. Po podatkih ministristva poljedelstva in vod se živinoreja pri nas lepo razvija. Razen konjerskih postaj obstoje razne živinorejske zadruge in kmetijske postaje, ki pospešujejo ostale panoge živinoreje, kakor govedoreje, svinjereje itd. Na novo so predvidene ustanovitve postaj: v Sremu, v Gačku, na Zlatnem Sokolu, Slenici in Plečju.

Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini in okolici. (Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo). Zalec, 1. julija. Zopet se more o stanju hmeljskih nasadov poročati le ugodno. Dela v hmeljiščih so več ali manj že dovršena. Le redkokje se nahajajo zgodnji hmelj je že v najlepšem cvetju, oziroma že prehaja v kobule, srednje rani hmelj prikazuje cvetni nastavek, ki pa glede množine ne izpolnjuje naših nad. pozni hmelj pa dobiva obilo panog. Upamo prej ko slej na dobro letino.

Mednarodno hmeljarsko zborovanje v Zateu. Iz Zateu (CSR) poročajo: To dni se je vršilo v Zateu zborovanje zastopnikov nemške sekcije Zveze hmeljarjev v Češkoslovaški. Na zboru je g. Gauba izjavil, da se pripravlja sklicanje mednarodnega hmeljarskega zborovanja v Zateu. Na sodelovanje so povabljeni hmeljarska zastopstva Češkoslovaške, Jugoslavije, Avstrije, Francije, Nemčije, Poljske in Belgije. Zbor se bo vršil pred pričetkom obratovanja v začetku avgusta in bo razpravljal o izgledih hmeljske letine, o tržnem položaju in o cenah.

Uradni tečaj za mesec julij: 1 napoleon 225; 1 turška lira v zlatu 328; 1 angleški funt 359; 1 ameriški dolar 82; 100 francoskih frankov 411; 100 švicarskih frankov 1453; 100 grških dra-

hem 150; 100 italijanskih lir 356; 100 čeških kron 243; 100 madžarskih kron 0.10; 100 rumunskih lejev 36.5; 100 bolgarskih levov 56; 100 španskih pezov 1110; 100 nizozemskih guldinarjev 3100; 100 danskih kron 1390; 100 avstrijskih kron 0.116; 1.000.000 poljskih mark 12.5; 100 belgijskih frankov 383 Din.

Konjerski odsek 2 Kmetijske družbe v Sloveniji priredi ogledovanje in premojanje plemenitih konj: dne 24. t. m. v Zaleu; 25. t. m. v Šmarjah pri Jelšah; 11. avgusta v Ormožu; 12. avgusta v Ptuj; 13. avgusta v Spodnji Polskavi; 18. avgusta pri Sv. Lenartu v Slov. gorah; 19. avgusta v Gornji Radgoni; 20. avgusta v Ljutomeru; 21. avgusta v Murski Soboti in 22. avgusta v Donji Lendavi.

Redni občni zbor ima Julio Meinl d. d. v Ljubljani v sredo 23. t. m. ob 10. v sejni sobi Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Franca Remica, trgovca v Smartnem ob Dreti. Narok za sklepanje poravnave pri okrožnem sodišču v Celju je 20. avgusta ob 9. Rok za oglasitev do 16. avgusta. Poravnalno postopanje zoper firmo Franc Dolenc, trgovca v mešanin blagom v Kranju, je končano, ker se je poravnava pravomočno odobrila.

Povišanje delniške glavnice. Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani ima 18. t. m. ob 16. izredni občni zbor, na katerem se bo med drugim sklepalo o povišanju delniške glavnice od 2.500.000 Din na 5 milijonov dinarjev.

Prodaje in dobave. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo prodalo 22. t. m. na javni dražbi okrog 1400 kg mešane kristalne in kalcinirane Glauberjeve soli. Pri ravnateljstvu drž. železnice v Zagrebu se bo vršila 22. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 5400 kg podložnih ploščic iz železne pločevine in 700.000 usadih za matic. (Natančneje se poizve v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Direkcija drž. železnice v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo dne 7. t. m. razpisuje ofertalno licitacijo na dan 7. t. m. za dobavo 600 kg pocinkane železne pločevine 2000 x 1000 x 0,65 mm. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Dobave. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila 23. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 60.000 kilogramov črne železne in pločevine in pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu istega dne ofertalna licitacija glede dobave 30.000 kg surovega železa in 40.000 kg litega železa. Natančneje se poizve v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Josip Lakatoš: Industrija Hrvatske in Slavonije. Prejeli smo nadaljni zvezek serije »Industrija Jugoslavije«, in sicer: Industrija Hrvatske in Slavonije izpod peresa g. Josipa Lakatoša, glavnega urednika »Jugoslovanskega Lloydja«. Ta zvezek je četrti te serije. Sledita še Industrija Vojvodine in Industrija Srbije. Industrija Hrvatske in Slavonije je jako obširno opisana; knjiga šteje 600 strani ter je razdeljena na nastopne skupine: 1. Rude, 2. Les, 3. Kovina, 4. Leskovina, 5. Kože, 6. Tkanina, 7. Kemija, 8. Električna, 9. Grafika, 10. Prehrana, 11. Stavbenost in 12. Razno. Vsaka skupina je razdeljena zopet v posebne panoge, kar je zelo pregledno. Sestavljena je ta knjiga nedvomno z velikim trudom, spretnostjo in objektivnostjo. Cena 100 Din je za to delo majhna. Knjigo razpisila uprava »Jugoslovanskega Lloydja«, Maravska ulica 21, Zagreb, samo po povzetju z odprtimi stroški 10 Din. Knjigo priporočamo privrednikom, trgovcem in vsem, ki se za gospodarske prilike naše grčave zanimajo.

Težave dunajskih bank. Splošna industrijska banka na Dunaju (Allgemeine Industriebank) je pri poravnalnem naroku poudarila povišanje prvotne poravnalne kvote od 50 na 70% in obširne zadovoljive malih vložnikov. — Dunajska lombardna in eskomptna banka (Wiener Lombard- und Eskomptbank) je v sporazumu s poravnalnim upraviteljem sklenila izročitev efektivne depozita. Kakor pravi, poteka likvidacija banke ugodno. Po sedanjih ocenah je banka aktivna. — Deutsche Bodenbank ponuja upnikom 50 odstotno poravnalno kvoto. Po desedajni reviziji znašajo pasiva 103.3 milijarde, aktiva 72.3 milijarde ak.

Mednarodna vinogradniška konferenca. Iz Pariza poročajo: V zunanjem ministristvu se je pod predsedstvom trgovskega ministra Quenille-a sestala mednarodna vinogradniška konferenca, katere se je udeležilo 12 držav. Najprej se je obravnaval načrt organizacije vinopridelovalnih držav, ki je bil predložen 1. 1922. na konferenci v Genovi in pozneje 4. junija 1923. proučen v Parizu.

Ožje sodelovanje grških bank. Iz Grada poročajo: Med Karntnerbanko in Süddeutschen- und Heimstättenbanko se vrše pogajanja glede ožje zveze.

Ustavitev obratov v Saksli. Pri saksli vladi je bilo v času od 1. januarja do 21. junija t. l. prijavljenih ogromno število 535 ustavitve obratov. Prijave novih ustavitve dotedajke dnevnice

Sokol

Ljubljanski Sokol priredi v petek dne 4. julija v proslavo sv. Cirila in Metoda na svojem letnem telovadščem in z izbranimi točkami: Marmornati kipi, vaje z gorečimi bakljami, kres, umetni oženj in ples, kateri se bo vršil na novo zgrajeno modru. Začetek ob pol 8. zvečer. Vstopnina 3 Din. Sokoli in prijatelji Sokolstva poselite to narodno prireditev.

Sokol I. Naše nacionalno C. M. udruženje prireja na čast velezaslužnemu narodnemu možu, vrlému kulturnemu delavcu spominski večer. Pozivljamo svoje člane in članice, da se udeležijo v soboto Vrhovnikovega večera na Taboru. Odbor.

Sokolsko društvo v Šiški opozarja one brate, ki si mislijo nabaviti slavnostni krog proti odplačilu na obroke, da to sponoče društvenemu tajniku do 8. t. m. — Odbor.

Sokolsko društvo na Jesenicah. Dne 12. in 13. julija praznuje Sokol na Jesenicah 20letnico svojega neumornega delovanja. Povod za ustanovitev društva je bil prihod bratov Čehov ob priliki Vsesokolskega zleta v Ljubljani leta 1904., katerih je po številu 1500 pasiralo naše Jesenice. Na vzpodbudo profesorja dr. Janka Pretnarja se je ustanovilo društvo na Jesenicah, in sicer s prvim starostom bratom Lovrom Humerjem, podstarostom br. Ivanom Legatom ter načelnikom br. Mat. Ravnikom. Društvo se je takrat krepko razvijalo, akoravno je imelo polno nasprotnikov, kar mu je pa dalo borbenost in voljo, da je v vztrajnosti premagalo vse ovire. Ni je bilo večje Sokolske prireditve, da bi ne manjkalo bratov iz Jesenic in ravno tega društva je zasluga, da se je ustanovil Sokol na Javorniku in Mojstrani, ki oba krepko napredujeta. Tekmovalci in telovadci jeseniškega Sokola so vedno in povsod zastopali društvo pri vseh župnih tekmah, vsesokolskih zletih in drugače, kakor n. pr. v Zagrebu, Pragi, Ljubljani i. dr. Povsod so se pokazali sadovi vztrajnega dela. Kljub temu, da društvo ni imelo svoje lastne telovadnice, so izšli iz društva tekmovalci za mednarodne tekme v Luksemburgu, Turinu in Parizu. Danes vrši društvo orjaško delo, ima preko 65 krepkih telovadcev, 30 telovadkinj in svojo lastno godbo s 36 člani ter poleg tega preko 30 izbornih pevcev. Samo ob sebi umevno obstoja tudi gledališki odsek Sokola, ki ima dokaj sposobnih moči. Poleg vsega tega ogromnega dela se je pa društvo lotilo najvažnejšega dela s tem, da je pričelo z zidavo lastnega doma na Jesenicah. Ob priliki proslave 20letnice jeseniškega Sokola priredi Gorenjska župa svoj zlet na Jesenice ter se pri tej priliki položi tudi temeljni kamen »Prosvetnega doma«. Prijave so v polnem teku, tako da bo ta zlet brezdvomno najlepša sokolska manifestacija, kar jih je priredila Gorenjska župa sploh. Vabimo vso napredno gorenjsko javnost, da pohiti omenjenega dne na Jesenice, da pokaže, kako zna ceniti delo jeseniškega Sokola. Povodom 20letnice društva je izdal jeseniški Sokol spomenico, ki izide te dni v krasni obliki in je živa priča o ogromnem delu na vseh poljih ter težkih borbah za obstanek pred, med vojno in tudi še danes. Spomenica bo stala 3 Din in kaže, kako je delalo, trpelo in napredovalo Sokolsko društvo na Jesenicah skozi dolgo dobo dvajsetih let.

Sokol v Litiji priredi v nedeljo dne 6. julija naraščajev dan z razvitjem naraščajeskega prapora. Opozarjamo že danes, da je vožnja po železnici polovična, ter naj si posetniki pravočasno preskrbe pri JSS izkaznice. Isti dan ima svojo društveno prireditev tudi Sokol »Polje«. Priporočamo se, da se sosedna bratska društva obeh prireditev udeležijo v čim večjem številu, posebno v Polju, kjer se jim grozi od nasprotnikov, da bodo nastop preprečili. Zdravo!

Celjska sokolska župa priredi v nedeljo 13. julija župni zlet v Sentjur ob južni železnici. Udeležila se bodo zleta ne le v tej župi včlanjena društva, temveč tudi društva iz sosednjih žup. Na sporedu je poleg pozdrava tudi povorka po trgu in skušnja; popoldne ob pol štirih prične javna telovadba. Nastopilo bo tudi vojaštvo s svojimi vajami. Sodelovala bo godba »Drava« iz Maribora. Upamo, da nas bo tudi celjsko pevsko društvo poselilo in s svojim nastopom povzdignilo slavnost dneva. Po končanem sporedu se bo vršila ljudska veselica. V raznih šotorih bo skrbnjeno za dobro in ceno postrežbo.

Zlet Kašubskih Sokolov. Kašubi so slovansko plemo, ki živi ob Baltičkem morju in na obalah Dolnje Visle. Plemo je poprej pripadalo pruskim provincam, a sedaj pripada večinoma k Poljski, a le malo ga je ostalo pod Nemčijo. Kašubski

jezik se precej razlikuje od poljskega. Nekateri geografi smatrajo zaradi tega to plemo kot samostojen slovanski narod ali kot ostanek nekdanjih baltičskih Slovanov. Toda poljska nacionalna zavest je pri Kašubih popolnoma zmaga. Oni se smatrajo za plemo poljskega naroda ali med njimi ne obstoja nikak plemenski separatizem. Dne 28. in 29. junija je priredil Sokol kašubske župe velik sokolski zlet v Vejherovu, kašubskem središču. Zletu so se udeležila sokolska društva iz Pucka, Košcizine, Kartuz, Serakovice in iz drugih kašubskih mest. Specijalna atrakcija je bila vežba seljaških kašubskih Sokolov na konjih. Na programu so namreč bile tudi velike sokolske konjske tekme. Po telovadnem nastopu je bil prirejen izlet na obalo in na otoke Baltičkega morja.

Sport

Plavalna tekma v Novem mestu.

Preteklo nedeljo je Ljubljanska Ilirija priredila v Novem mestu na Krki medklubsko plavalno tekmo, katere so se udeležili člani LSK, Ilirije in Primorja. Izidi so nastopili:

50 m, dečki do 14 let, sprint, izven konkurence: (1) tekmovalcev, Bleiweis Marko (LSK) 65 sek.

50 m juniorji, sprint (6 tekmovalcev): 1. Jenko Boris (LSK) 32 sek. 2. Jarc (Ilirija), 3. Šramel (Prim.).

50 m seniorji hrbtno (3 tekmovalci): 1. Medved (LSK) 32,3, 2. Sancin (Prim.), 3. Payer (Ilirija).

50 m juniorji stransko (4 tekmovalci): 1. Erbežnik (Prim.) 34,7, 2. B. Kramaršič (Ilirija), 3. Payer (Il.).

100 m seniorji prsno (2 tek.): 1. Virant (Il.) 2:15, 2. Glanz (LSK) 2:75.

50 m dame sprint (6 tekmovalci): 1. Erbežnik (Prim.) 36, 2. Prekuh II. (Ilirija), 3. Sever (Prim.).

Stafeta 4 x 50 m (prsno, stransko, hrbtno, prsno) seniorji (3 stafete): 1. LSK I, 3:24, 2. LSK II, 3. Primorje I.

100 m juniorji prsno (2 tekmovalci): 1. Maichsner (LSK) 1:59, 2. Virant (Il.).

50 m seniorji sprint (3 tekmovalci): 1. Jenko (LSK) 35,2, 2. Karadžole (Prim.), 3. Kramaršič (LSK).

Stafeta 4 x 50 m (prsno, stransko, hrbtno, prsno) juniorji (3 stafete): 1. LSK 3:49, 2. Primorje 4:27, 3. Ilirija 4:27,5.

300 m dame: 1. Prekuh I. (Il.) 7:02, 2. Prekuh II. (Il.) 7:36,5, 3. Premelč (Pr.) 8:28.

50 m seniorji stransko (6 tek.): 1. Karadžole (Pr.) 30, 2. Navinšek (LSK), 3. Glanz (LSK).

50 m juniorji hrbtno: (5 tekmovalcev): 1. Sever (Pr.) 36,4, 2. Miron Bleiweis (LSK), 3. B. Kramaršič (Il.).

Stafeta 4 x 50 m prsno dame: 1. Primorje 4:19, 2. Ilirija 5:03.

Škoki seniorjev: 1. Kordelič (Il.) brez konkurence 88 točk od 100 dosegljivih.

Včerašnji nogomet na Dunaju. Slovan : Hakoah 4 : 2 (2 : 2); Amateure : WAF 5 : 1 (2 : 0).

Prvenstvena tekma Gradjanski : Tipografija, ki se je vršila v sredo, je končala z zmago Gradjanskega s 5 : 0 (3 : 0), ki jo pa Gradjanski vsled svoje izredno slabe igre ni zaslužil v taki meri. En gol za Gradjanskega je padel iz enajstetrovke. Enega gola, ki ga je zabila Tipografija, sodnik Brklj ni priznal.

Olimpijada: V soboto se je vršila v olimpijski konkurenci prva polo tekma. Amerika je premagala Francijo s 13 : 1. Prihodnja polo tekma se vrši med Ameriko in Anglijo.

Stafetne objave LNP. — Seja upravnega odbora LNP. se vrši danes v petek točno ob 20. v sobi Sportne zveze. Narodni dom. — Prosi se polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

Damski rokometni in lahkootletski treningi v svrhu postave ljubljanske reprezentance. Damska sekcija Ilirije, ki pripravlja skupno s Primorjem in s pristankom LLAP reprezentančne rokometne in lahkootletske tekme med Prago in Ljubljano, poziva spodaj navedene gosposdične, ki prihajajo v pošto, da se sigurno udeležijo treningov, ki se vrše v petek in soboto ob pol 6. za lahkootletiko in ob 7. za hazeno. Treningi se vrše na prostoru S. K. Ilirije, in sicer lahkootletski pod vodstvom g. Sancina, rokometni pa pod vodstvom načelnika damske sekcije Ilirije. Teh treningov naj se udeležijo gđ. Krisch, Vivod, Bernik, Vider, Oman, Jezeršek, Vidmar, Legan in Urbančič H., vse S. K. Ilirija, dalje gđ. Zupancič, Tančik in Petrič Marta vse T. K. D. Atena. Slednje tri imajo prinesiti opremo s seboj.

Lastnik in izdajatelj Konzorij »Jutra«. Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 3. julija 1924.

Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	758.0	17.8	vzhod. jugzap.	del. oblak. več. jasno	—
Ljubljana .	14.	758.1	28.0	jugzap. brezvetra	"	—
Ljubljana .	21.	762.6	24.3	"	"	—
Zagreb .	7.					—
Beograd .	7.					—
Dunaj .	7.					—
Praga .	7.	757.5	17.0	jugzap.	oblačno	—
Pragom .	7.					—

91 «Davanne!» zamrmra, ko prebere pilotovo ime s tablice nad vratni tretjega hangarja. «Evo ga, ta je pravil!» Prav ta čas stopi iz hangarja majhen debeluhar rdečega obraza, nekaj mehanikov pa za njim nekaj onegavi okrog monoplane. Ta možakar je bil Davanne, prosluli letalec. Don Luis ga pokliče k sebi in se ga loti kar naravnost: «Gospod, doseči hočem nekoga, ki je ugrabil damo. Evo karte. V Nantes bežita. Odrinila sta okrog polnoči, sedaj je devet ura jutraj. Avto dela z vsemi postajami vred in ker ni med najbolj naglimi povprečno po trideset kilometrov na uro. V dvanajstih urah, torej opoldne, bo naš begunec dospel do tristosedemdesetega kilometra. Toda bo baš na točki, kjer se križata poti Angers-Nantes.» «V Ponts de Drive!» potrdi letalec, ki je mirno poslušal. «Dobro. Sedaj nastavlja še drugo podmeno. Če se letalo dvigne v Issy de Moulineaux ob devetih jutraj in leti z naglico stodvajset kilometrov brez postanka, bo dospel v Ponts de Drive točno opoldne, je-li?» «Povsem vašega mnenja sem, gospod!» «Potem je vse dobro. Vaš aparat nosi tudi pasažirja?» «Tudi, če treba.» «Potem hajdiva!» «Nemogoče. Nimam dovoljenja.» «Dovoljenje imate. Gospod policijski prefekt je tukaj in vam ga je dal v imenu ministrskega redsednika, s katerim sva sporazumna. Hajdimo torej. Vaši pogoji?» «To je odvisno!... Kdo ste vi?» «Arzen Lupin!»

«Hudiča!» klikne začuden Davanne. «Dobro. Iz novih vest za nekatere dogodke, čeprav morda napačne. Torej: Florenco Levasseurovo so nočjo ugrabili. Doseči jo hočem. Koliko stanete?» «Nič!» «To je preveč!» «Morda, toda prigoda mi ugaja, gospod! Moje ime postane še bolj znano.» «Dobro. Toda do jutri potrebujem, da molčite. Za to nagrado vam dajem dvajset tisoč frankov.» Deset minut pozneje je don Luis nosil posebno letalsko obleko in letalo se je že dvignilo z njim nad 800 m višine ter letelo na zapad Francije. Versailles, Maintenon, Chartres... Don Luis ni bil poprej še nikdar v aeroplanu. Svet si je prisvojil tudi zrak, tačas ko je on vodil vojne po afriškem jugu, med Berberi in Alžirci in na afriškem pesku. Nogent le Rotrou... Le Ferté Bernard... Le Mans... kraji so kar leteli pod njima. Oba tovariša nista menjala niti besedice. Perenna je pred seboj videl debeli vrat in široki hrbet letalca Devanna. Če je pa nekoliko sklonil glavo, je videl pod seboj belo črto, cesto, edini predmet njegovega zanimanja, ki družijo mesto z mestom in teče neprestano naprej, kakor reka, včasih v ravnem, včasih v vijugastem toku. Na tej progi se pa vedno bolj bliža njej, ugrabljeni Florenco, in njenemu nasilniku! Samo na to misli Perenna in ne dvomi. Žolti avto sigurno neprestano nadaljuje svojo neutrudljivo in predpisano mu pot. Kilometri slede kilometrom, doline gorskim hrbtom in visokim planotam, polja slede šumam in travnikom, potem bo prišel Angers, in končno Pont de Drive, in ko konča predpisani trak ceste, ride končno Nantes. Saint Nazaire, da, potem parnik, ki že odhaja, in končno banditova zmaga? Perenna se zasmije ob tej misli. Saj ni mogoče pričakovati druge zmage kakor njegovo, zmago sokolovo nad čukom. Niti za trenutek ne pomisli, da se je neprijatelj morda napotil kam drugam. Včasih velja gotovost prepričanja več kakor vsa

dejstva. Avtomobil se vozi po cesti v Nantes povprečno s tridesetimi kilometri na uro, če se upoštevajo vse potrebne postaje, vsi ovinki in predpisi. Pozornosti se mora itak izogibati. On sam pa, don Luis, leti s stoindvajsetimi kilometri na uro, bo našel avto na določenem križišču obeh črt, v Ponts de Drive, ob v naprej določeni uri, opoldne. Kup hiš, masiven grad, križišče cest in železniških prog, evo, Angers. Deset minut manjka do dvanaajste. Potem polja v raznih barvah in skladih, preko njih vodi cesta, po cesti brzi avto. Ta avto je žolt. Žolti avto! Banditov avto! Avto, v katerem beži on s Florenco! Davanne se obrne in krične: «Ali smo jih dosegli?» «Smo, smo!» odgovori Perenna. «Naperite polet naravnost nad voz!» Davanne zadrži polet, zaplava naravnost nad vozom in nekoliko za njim ter se spusti čisto v bližino. Perenna študira z daljnogledom. Znamka voza je prava, številka je prava, to je voz, v katerem je bandit odpeljal Florenco. «Končno!» si misli: «Imam jo!» Od daleč se prikaže križišče. Tri druge ceste se križajo z našo. «Spustite se!» ukaže Perenna. Letalo se sunkoma spusti najprej nad sto metrov nad avtomobilom, potem pa preden in sredi ceste. Don Luis skoči na tla, potegne obe svoji pistoli, skoči naprej ter pred avto, ki je pridiral z lepo naglico, naperi obe pistoli v šoferja in krične, ne da bi ga oni razumel: «Ustavi, ali pa ustrelim!» Toda zadostovala je njegova kretanja. Žolti avto se ustavi. Don Luis plane k vraticam in zakolne: «Hudič!» Žolti avto je prazen.

Poravnajte naročnino!

Nosite samo BÉRSÓN

gumi pete in potplate. Dajo elastično nojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje krajše.

Dr. Dralleova BREZOVA VODA

Čuva kosu protiv ispadanja, jača porast kose, spriječava prhuti, oživljuje živce.

Jednput pokušajte i uvijek ćete rabiti!

1104 b

ISIS d. d., odio Georg Dralle, Zagreb
Palmotčeva ulica 66.

Kopalna sezija 1924!

Najnovjša izbora:

kopalnih plašev, oblek, čepic ter kopalnih čevljev za dame in gospode! Posebno ugodno kupite kopalno obleko s krilom la Bengerjev trikot po reklamni ceni 125 dinarjev. Razpošilja se po pošti!

Oglejte si zalogo!

R. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS
LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

Konkurenčni odbor za popravo župnišča v Gorenjem Logatcu od-daja

stavbena dela

pri popravi župnišča v Gorenjem Logatcu. Načrti in pojasnila se dobe v župnišču v Gorenjem Logatcu vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. Ponudbe je vložiti do 15. julija t. l.

3386/a

Čebelnjak

za 30 A-Ž panjev, uporaben tudi za paviljon na Ljubljanskem velesejmu, tvrdke Franc Kunstar, parna žaga in mizarstvo v Litiji, se ceno prodaja.

Vse tozadavne informacije daje ravnateljstvo velesejma.

3388/a

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico, r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih
Mestni trg št. 6 v Ljubljani Mestni trg št. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po 8% do 10%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi više po dogovoru. Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

1115/a

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik „JUTRO“!

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja

premog
iz
slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in raspečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-vrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

NASLOV: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D., V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta Slov. 15/II.

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York

Ljubljana, Selenburgova ul. 3

Prodaja na obroke

Centrala za SHS: Zagreb Maruličeva ul. 5 Zastopstva v vseh mestih

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 18,300.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

PODRUŽNICE: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE: Konjice, Meža-Dravograd